

PROGRAMM

des

kaiserl. königl. Gymnasiums

zu

Rudolfswerth (Novomesto)

am

Schlusse des Schuljahres 1866.

Veröffentlicht vom Director desselben

P. Bernard Vovk.

Laibach 1866.

Druck von Ign. v. Kleinmayr & F. Bamberg. — Verlag des k. k. Gymnasiums.

PROGRAMM

Kaiserl. königl. Gymnasium

Endbericht (Vorbereitung)

Schluss des Schuljahres 1866

Bericht vom

Fachlehrer

Dr. phil. Eduard Fuchs, Gymnasium

Popotvanje

našega gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa

ob času njegove triletne učitve kronologično zloženo

po šterih evangelistih,

in

popotvanje sv. aposteljna Pavla.

A. Popotvanje Jezusa Kristusa.

Od časa dane do spolnjene obljube nebeškega očeta, po svojem včlovečenem sinu svet odrešiti, je preteklo 4000 let. O času rimskega cesarja Avgusta je bila včlovečena Beseda božja od prečiste device Marije v betlehenskem hlevu v Judeji rojena in preteklo je trideset let, ko je v petnajstem letu cesarja Tiberia Janez Kerstnik na povelje božje iz pušave v kraje ob reki Jordana, kamor so ljudje že bolj zahajali, prišel in po prerokbi Izaia na odrešenika pripravljaj in spokorne kerševal. Od Janeza v pušavi se je kmali razglasilo po vsi deželi; ne le objordanci, ampak tudi drugi iz Jeruzalema in cele Judeje so k njemu hodili. Tudi sam Jezus, ko je ravno trideset let star bil, pride k njemu, in od te dobe se začnejo njegove pota, katerih po evangelistih deset štejeemo.

Pervo popotvanje.

Kar se je od rojstva Jezusovega do njegove očitne delavnosti zgodilo, gotovo vsaki verni kristjan vé, tudi vse drugo, kar ta spis obsega, je vsakemu vernemu znano, pa morebiti po tem redu ne, zatoorej naj sledijo pota našega nebeškega učenika, de slehern bravec v kratkem pregled njegovega očitnega djanja ima.

Ko je mili Jezus po vrnitvi iz Egipta, kamor je zavoljo grozovitosti ošabnega in kerviželjnega Heroda zbežal, in po praznikih, kamor je še le dvanajst let star, z svojimi starši popotval v Jeruzalem, nazaj v Nacaret prišel, kjer je svoje leta v tihi samoti preživel, vsim otrokom v lepi zgled pobožnega in svetega obnašanja do svojih staršev, je prišel, ko se je glas od Janeza Kerstnika po celi deželi razmeval, tudi on v Betanijo, unkraj Jordana nasproti Jerihe, kjer je Janez kerševal. Pot iz Nacareta čez Scitopolis ali Betsan po dolini v to ali uno stran Jordana je bila 29 ur dolga. Ko je hotel Jezus od Janeza keršen biti, mu Janez odgovori: „Meni je potreba od tebe keršenemu biti, pa ti prideš k meni,“ in Jezus ga zaverne rekoč: „Naj bo za zdaj; ker se spodobi, vse božje naredbe spolniti.“ (Mat. 3. 14, 15.)

Po prejetem Janezovem kerstu se je podal Jezus po nagibu sv. Duha v pušavo, katera je bila polpeto uro proti zahodu Jordana pri Jerihi, imenovana od štiridesetdnevnega posta Jezusovega „Quarantana,“ tu je bil od hudega duha po dokončanem postu trikrat skušan in je nam v nar lepši zgled skušavca premagal. Med tem časom je Janez z vso močjo in zgovornostjo poslanca božjega oznanoval, da Jezus je Mesija, in ko se mu je po dokončanem postu Jezus bližal, s perstom nanj kazal in rekel: „Glejte jagnje božje, katero grehe svetá odjemlje.“ (Jan. 1. 29.) Na to pričevanje Janeza so se Andrej, Janez Evangelist, Peter, Filip in Natanael (Jernej) Jezusa poprijeli in njegovi prvi učenci postali. Šli so z Jezusom iz Judeje v Galilejo v terg Kana in so bili priče perviga Jezusovega čudeža, po katerem je pri ženitnini vodo v vino spremenil, ter svojo vsigamogočnost in lepo ljubezen spričal. Pot od Betanije do Kane je bila 32 ur.

Iz Kane je šel Jezus v polsedno uro odločeno mesto Kafarnavm pri Genezareškem jezeru, in ker se je odslej nadalje večkrat v tem mestu mudil, je bilo imenovano „njegovo mesto (ιδία πόλις),“ ž njim je šla njegova mati in so šli njegovi prvi učenci, kakor sv. Janez (2. 12.) pripoveduje, od tod (iz Kafarnavma) je svoje druge pota nastopil in sem se nazaj vračal.

Drugo popotvanje.

V eno in tridesetem letu svoje starosti je Jezus šel iz Kafarnavma k velikonočnim praznikom v Jeruzalem, ta pot iz Galileje čez Samarijo v Judejo je bila sedem in trideset ur. V tempelju je gorel za čast svojega nebeškega očeta in se njegovega poslanca skazal s tem, da je iz tempelja prodajavce in menjavce izgnal rekoč: „Ne delajte hiše mojega očeta v hišo kupčije (Janez 2. 16.); pri ti priložnosti so se spomnili aposteljni, kar je v 68. Psalmu 10. versti od njega pisano bilo: „gorečnost za tvojo hišo me izjeda,“ ker so se pa nad tem judje hudovali in znamenje ali čudež od njega terjali, s katerim bi jim spričal, da sme to delati, jim je Jezus odgovoril: „Poderite ta tempelj (na-se pokaže) in v treh dneh ga bom zopet postavil.“ (Jan. 2. 19.) Jezus je tukaj svoje truplo mislil, ktereга je po pravici božji tempelj imenoval. Judje ga niso razumeli in so šli nejevoljni od njega. Veliko pa jih je vanj verovalo, ker so vidli čudeže, ki jih je delal, pa on se nanje ni zanesel, ker je vsih serca dobro poznal.

Farizej Nikodem je tudi va-nj veroval in je hodil po noči k njemu, ker se je svojih zbornih tovaršev bal, tega je Jezus lepo podučil, da je potreba verovati v njega in keršen biti, kdor hoče zveličanje doseči rekoč: „Resnično, resnično ti povem, ako kdo ni prerujen iz vode in iz svetega duha, ne more iti v božje kraljestvo! Bog namreč ni poslal svojega sina na svet, da bi svet sodil, temuč da bi bil svet po njem zveličan. Kdor va-nj veruje, nebo sojen; kdor pa ne veruje, je že sojen, ker ne veruje v ime edinorojenega sinu božjega.“ (Jan. 3, 5, 17. in slđ.)

Po velikonočnih praznikih se je Jezus iz mesta Jeruzalem na deželo podal in pride do Jordana, ondi je jel učiti in keršvati s svojimi učenci, in veliko jih je šlo k njemu, kateri so se dali v njegovo ime kerstiti, tako da je on kmalo več učencev dobil, kakor Janez, kateri je takrat tudi kerševal v Enonu pri Salim, in se veselil, da je Jezus veliko učencev dobil in po deželi sloviti jel. Kmalu potem je bil sveti Janez od Heroda Antipa v ječo veržen, v terdnjavi Maherus blizo mertvega morja, njegovi učenci so to Jezusu povedali, in Jezus, ker je videl, da tudi njega hinavski farizeji zalezujejo in njegova ura še ni bila peršla, je zapustil Judejo in se podal v Galilejo.

Na poti v Galilejo je šel Jezus skoz Samarijo in pride do Jakobovega vodnjaka pri mestu Sihem (dandanašen Nablus), truden se vsede in pošlje svoje učence v mesto, živeža nakupit, med tem časom pride samarjanska žena po vode, in Jezus jo v prijaznem govoru od molitve lepo podučil in prepriča, da on je odrešenik. Ko mu učenci jedi prinesejo, jih lepo podučil, kako naj goreče in neutrudeno delajo v zveličanje duš, jim obljubi veliko dobrega sadu skoz gorečnost, in ko med tem podučivnim pogovorom veliko samarijanov iz mesta Sihem k njemu pride in ga prosi pri njih ostati, je šel v mesto in je pri njih ostal dva dni. Iz Sihema pride Jezus v Kano, kjer je bil prvi čudež storil; zdaj je bil prišel sim kraljič (služabnik kralja Heroda Antipa) iz Kafarnavma, čigar sin je bil bolan in je umiral, ga prosit,

naj bi mu sina ozdravil, seer Jezus ni šel znjim, vendar mu je sina ozdravil rekoč: „Pojdi, tvoj sin živi“ (Jan. 4. 50.), tako je zopet pokazal svojo božjo moč in svojo povsod pričujočo ljubezen, katera vsako stisko, težavo in nadlogo pozna.

Zdaj je Jezus po Galileji oznanoval veselo oznanilo božjega kraljestva rekoč: „Čas je dopolnjen in božje kraljestvo se je približalo; spokorite se in verujte evangelju.“ (Mark. 1. 15.) Poln božjega vsmilenja je bolne ozdravljaj, da je njegovo ime deleč slovelo in pripeljali so mu obsedene, mesečne in mertvoudne, katerim je vsmilenje skazal in jih ozdravil. Izvoljeni učenci Peter, Jakob, Andrej in Janez, kateri so na Genezareškem jezeru priča bili velikega ribjiga vlaka, ga odslej niso več zapustili.

Ko je zopet v Kafarnavm prišel, je v saboto v shodnico šel in tako učil, de so se zavzeli nad njegovim ukom, „zakaj učil jih je kakor kdor ima oblast, in ne kakor pismarji.“ (Mark. 1. 22.) Oprostil je tudi tu obsedenca od nečistega duha in ozdravil Simonovo tašo in veliko družih je ozdravil, kateri so mnogotere boleznj terpeli, tako se je dopolnilo, kar je prerok Izaia prerokoval: „Dežela Zabulon in dežela Neftalim, pot ob morji, unkraj Jordana, Galileja nevernikov. Ljudstvo, ktero je v temi sedelo, je videlo veliko luč; in sedečim v deželi smertne sence je luč prisvetila.“ (Izaia 9. 1. i. sl.)

Tretje popotvanje.

Nekega dne se je Jezus z svojimi učenci čez Genezareško jezero peljal in je veliki vihar utolažil, spal je, učenci so k njemu pristopili in rekli: „Učenik! poginjamo. On pa je vstal, in vetru in vodnim valovom zažugal, in se je vleglo in tiho bilo.“ Ljudje so se začudili in rekli: „Kdo neki je ta, de tudi vetrovom in morju zapoveduje, in so mu pokorni?“ (Luk. 8. 24, 25.) Prišel je v Gadaro (pri Matevžu Γαδαρῶν, v deželo Gadarenov), mesto na jugoizhodni strani Kafarnavma 7 do 8 ur, tu je iz dveh obsedenih hudiče v čedo svinj ispodil, katere so se potopile, in je tudi nevernikom pokazal, de ima moč hudiča pojenjati, ker se je božje kraljestvo približalo, vendar so bili na posvetno bolj navezani, torej božjega niso hoteli umeti, torej so prosili Jezusa, naj bi od njih šel, zakaj velik strah ji je bil prepadel.

Potem je šel Jezus čez jezero nazaj v Kafarnavm, kjer ga so velike množice pričakovale, učil je v hiši Petrovi in prinesli so štiri mertvoudnega in so ga s strehe skozi skodle v sredo pred Jezusa spustili, Jezus mu grehe odpusti in z besedo popolnoma ozdravi, ter pismarje in farizeje podučí, da ima božjo oblast, da ni le od Boga poslan, ampak sam tudi ljubeznjivi in usmileni Bog v človeški podobi vsim, kateri so dobrega serca in svete volje.

Na potu od Kafarnavma proti prijetnemu bregu Genezareškega jezera je poklical Levija Alfejevega ali Matevža, ki je sedel na cestni rekoč: „Hodi za menoj.“ (Mark. 2. 14.); ga je sprejel v učenca in k njemu šel na gosti, ter per jedi bil s cestnarji, ker so pa farizeji in pismarji godernjali, lepo odgovori: „Zdravi ne potrebujejo zdravnika, ampak bolni; nisem prišel klicat pravičnih, ampak grešnike.“ (Mark. 2. 17.) Med tem pogovorom je prišel vikši shodnice Jair, in je Jezusu pred noge padel, ter ga je prosil, de bi šel v njegovo hišo, zakaj edina dvanajstletna hči je umirala. Na poti k Jairovi hiši, kjer mu je hčer k življenju obudil, je ozdravila tudi verna žena, katera je bila kervotočna, s dotiko roba njegovega oblačila. Kmalo potem je dvema slepcema pogled dal, ker se je njunih oči dotaknil in rekel: „Po vajni veri se vama zgodi.“ (Mat. 9. 29.) Nato mu pripeljejo mutastega in obsedenega človeka, kateremu je hudiča izgnal in mu dal govoriti. Tako se je spolnilo, kar je že Izaia prerokoval, de bo čudeže delal.

Četero popotvanje.

Drugi praznik, h kateremu je Jezus zopet v Jeruzalem šel, je bil ali binkoštni ali pa praznik Purim, t. j. srečkanja, bilo je to leta 32, tudi zdaj naj bi sveto mesto spoznalo, da sin v ravno tisti božji moči dela, kakor oče.

Tisti bolnik, ki je že 38 let terpel, je pri kopeli Betzajda (hiša ribčevanja, ali Bethesda, t. j. hiša usmilenja, hiša ozdravljanja) po besedah: „Vstani, zadeni svojo posteljo in hodi,“ (Jan. 5. 8.) zdravje dobil. Ker so se pa nad tem judje hudovali in Jezusa oskrunjevalca sabote imenovali, jim je dokazal, da za božje dela ni sabote, ker je rekel: „Moj oče do zdaj dela, in jest delam. Kakor oče mertve obuduje in oživlja, tako tudi sin oživlja, ktere hoče. Zakaj oče tudi nikogar ne sodi, temuč je vso sodbo sinu dal, da vsi časte sina, kakor časte očeta. Vi preiskujete pisma, ker menite, de imate v njih večno življenje; in one so, ki od mene pričujejo. In nočete k meni priti, de bi življenje imeli.“ (Janez 5. 1. in sld.)

Ker so pa vikši judov Jezusu po življenju stregli, je zapustil Jeruzalem in se nazaj podal skoz Jeriho skozi Jordansko dolino v Galilejo, je povsod učil in delal z svojo božjo častjo in močjo, je zagovarjal svoje učence, ki so v seboto klasovje tergali in jedli, zoper hinavske farizeje, ki so se nad tem hudovali, in jim je očitno dokazal, de se smeje tudi ob sebotah terpijočim in ubogim pomagati, s tem, ker je človeka z vsušeno roko ozdravil.

V prijazni okolici Genezareškega jezera blizo mesta Tiberias je podolgasta, šterivoglata gora, od kristjanov imenovana „hrib zveličanskih čednosti,“ tu je prenočil v molitvi, je izvolil iz svojih učencev dvanajst aposteljnov: Simona, ki ga je tudi Petra imenoval, in Andreja njegovega brata, Jakoba in Janeza, Filipa in Jerneja, Matevža in Tomaža, Jakoba Alfejevega, in Simona, ki se imenuje Gorečnik, in Juda Tadeja, in Juda Iškarjota (tako imenovan, ker je bil iz mesta Kariot v Judeji doma), in tu je tudi imel gorsko pridgo, katera zapopade: *a)* osem zveličanskih čednosti, *b)* nauk od kršanske pravičnosti, *c)* nauk, kako opravljati dobre dela, *d)* od prederzne sodbe, *e)* sklep; v teh naukih je svoje podučeval, v čem prava sreča obstoji, kateri je bogoljubni duh, po katerem zamorejo dobre dela Bogu dopadljive biti.

Po dokončanem govoru je šel gospod s hriba, in velika množica je šla za njim. Približal se mu je gobov in ga je molil rekoč: „Gospod, ako hočeš, me moreš očistiti.“ In Jezus je stegnil roko in se ga je dotaknil rekoč: „Hočem, bodi očišen.“ In kar čist je bil od svojih gob. (Mat. 8. 2—4.) Kadar je pa v Kafarnavm šel, ga je ajdovski stotnik prosil, de bi mu mertvoudnega hlapca ozdravil; to je Jezus storil, ker je tudi rešenik ajdov bil, kateri so se mu verno bližali, in ponižne besede stotnika: „Gospod! nisim vreden, de greš pod mojo streho,“ niso bile osramotene, temveč oblagodarjene.

Peto popotvanje.

Iz Kafarnavma se je podal v devet ur odločeno mesto Naim v lepi ravnini Jezrohel, dve uri od gore Tabor, spremljali so ga učenci in mnogo ukaželjuih ljudi. Tudi tu se je s obudjenjem mladenča k življenju pokazal, da nima le čez terpljenje in bolečine, ampak tudi čez smert moč, in de je sočutni tolažnik v vsaki sili. Ko je gospod jokajočo mater za parami zagledal, se mu je v serce vsmilila, in ji je rekel: „Ne jokaj!“ se je par dotaknil in rekel: „Mladeneč, rečem ti, vstani!“ In merlič je sedel in začel govoriti. In ga je dal njegovi materi. (Luk. 7. 11—16.)

Potem je Jezus pri Genezareškem jezeru množicam v prilikah veliko govoril in prišel v Nazaret, kjer je bil zrejen, in je šel po svoji navadi sabotni dan v shodnice, je bral Izaia 61. 1.: „Duh gospodov je nad menoj; zato me je on mazilil in me je poslal evangelji oznanovat ubogim, ozdravljat te, kateri so potertega serca; oznanovat jetnikom spušenje, in slepim pogled, zaterane v prostost spustit, oznanit prijetno leto gospodovo in dan vračila.“ Te besede je poslušavcem razlagal in jih na-se obrnil, zato so se hudovali in ga hotli umoriti, so ga peljali na rob gore, na kateri je bilo njih mesto zidano, de bi ga doli sunili. On pa je, posred njih gredé, stran šel. Tu je tudi znamenite besede izustil: „Resnično vam povem da noben prerok ni prijeten v svojim kraji.“ (Mark. 13. 54.)

Šel je zdaj v druge mesta, terge in vasi, rasposlal je tudi svoje aposteljne, oznanovat božji nauk, in jim je dal oblast do nečistih duhov, da bi jih izganjali in ozdravljali vsako bolezen in vsako

slabost (Mat. 10. 1.), jih je vterdil v božjem zaupanju, ter jim rekel: „Ne bojte se jih, kateri telo umoré, duše pa nemorejo umoriti; temuč bojte se veliko bolj tistega, kateri more dušo in telo pogubiti v pekel. Ali se ne prodasta dva vrabca za en vinar? In le eden zmed njih ne bo padel na zemljo brez vašega Očeta. Vaši lasje na glavi pa so vsi razšteti. Nikar se tedaj ne bojte; boljši, nego veliko vrbcev ste vi. Kdor koli bo tedaj mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jest spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor pa mene zataji pred ljudmi, ga bom tudi jest zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Kdor vas sprejme, mene sprejme; in kdor sprejme mene, sprejme njega, kateri me je poslal.“ (Mat. 10. 28—34. in 40.)

Ko je Jezus pri mestu Tiberias zvedel, da je Herod Antipa Janeza Kerstnika usmertil, se je vsedel v čoln in prepeljal čez Genezarsko jezero, ter šel proti Betsajda Julijas v samotni kraj. Prišle so k njemu ukaželjne množice, jih je lepo učil, ter ozdravil njih bolnike. Proti večeru jih je 5000 po številu brez žen in otrok z peterimi kruhi in dvema ribama nasitil, in je bilo še ostankov dvanajst košev. Ker so množice toliki čudež videle, so ga mislili po sili kralja storiti. Jezus pa je videl, tedaj je ukazal učencem v čoln stopiti, sam pa se je na tihama umaknil na goro, in je ondi molil do pozne noči. Množice so se razšle in so prenočile v bližnjih terjih in vaseh. Učenci so v sredi Genezarskega morja veliko terpeli, ker je bil strašni vihar postal. Okoli treh po polnoči pride Jezus po morju, reši malovernega Petra potopa in utolaži vihar.

Drugo jutro pridejo množice v mesto Kafarnavm, se začudijo Jezusa tu viditi in on jim tu govori in obljubi nebeški kruh, ter reče: „Jest sem kruh življenja; kdor k meni pride, ne bo lačen, in kdor v mé veruje, ne bo nikoli žejin. Resnično, resnično vam povem, kdor v mene veruje, ima večno življenje. Jest sim živi kruh, ki sem z nebes prišel. Ako kdo jé od tega kruha, bo živel vekomej; in kruh, kterege bom jest dal, je moje meso za življenje sveta. Kdor jé moje meso in pije moje kri, ima večno življenje, in jest ga bom obudil poslednji dan.“ (Jan. 6. 35. in sld.)

Šesto popotvanje.

Iz Kafarnavma je prišel Jezus tudi do Tira in Sidona, mesta Fenicije pri sredjaškem morju, dvajset ur od Genezarskega jezera. Tu je prišla kananejska žena in je vpila: „Usmili se me, Sin Davidov! moja hči veliko terpi od hudiča.“ (Mat. 15. 22.) Jezus jo je na poskušno postavil in ni hotel nič slišati, celo učenci so ga za-njo prosili; ko je poskušino dobro prestala, ji reče: „O žena, velika je tvoja vera. Zgodi se ti, kakor hočeš. In njena hči je bila zdrava od tiste ure.“ (Mat. 15. 28.) Iz tega so njegovi učenci spoznali, da njih božji učenik ni le judom, ampak tudi ajdom in celemu svetu rešenik in pomočnik.

Od Tira in Sidona vernivši se je šel Jezus proti izhodni strani Jordana sredi krajev Desetomestja (*δεκάπολις* bilo je deset mest v zvezi pod rimsko oblastjo. Plini imenuje te mesta: Damask, Filadelfia, Rafana, Gadara, Hippon, Dion, Pella, Geraza, Canatha in Scitopol; to poslednje mesto je bilo že na zahodni strani Jordana; s časoma je še več mest v zvezo stopilo, vendar se je okrajna imenovala zmirej Desetomestje), tu mu pripeljejo gluhomutca, on je vtaknil svoje perste v njegove ušesa, ter je plunil in se dotaknil njegovega jezika, in je pogledal v nebo in zdihnil, ter rekel: Efeta, odpri se, in je slišal in govoril. Pričujoči se začudijo in rečejo: „Vse je prav storil! gluhim je dal slišati in mutastim govoriti.“ (Mark. 7. 37.) Pripeljali so mu slepe, kruljove, hrome in veliko drugih, in on jih je ozdravil. In spolnilo se je, kar je Izaia prerokoval: „Bog sam pride in bo vas rešil. Tada se bodo odperle oči slepim, gluhim ušesa odmašile; poskakoval bo kruljevi, kakor jelen, in mutastim se bo jezik rešil.“ (Izaia 35. 4—6.)

Ker je pa zopet veliko ljudstva pri Jezusu bilo, in ni kaj jesti imelo, se ga je usmilil in je nasitil z sedmeri kruhi in nekaj ribami 4000 brez žen in otrok, in je še sedem jerbason koscev ostalo, to se je zgodilo poleg Gerazene v pušavi leta 33 po leti. Ko je množico odpravil, je stopil v čolnič in

je prišel v kraje Dalmanuške, ali po Matevžu v kraje Magedanske, na zahodni strani Genezareškega jezera (v Talmudu se imenuje ta kraj tudi Dalmanuta, zna biti, da je Magdala ta priimek imela, Magdala je bil rojstni kraj Marije Magdalene). Tu so k njemu pristopili farizeji in saduceji, so ga skušali in tirjali, de naj jim po znamenji z neba spriča, de je res od Boga poslan. On pa je odgovoril in jim rekel: „Ko se večer stori, pravite: Vedro bo, zakaj nebo se žari. In zjutrej: Dans bo hudo vreme, zakaj nebo se žalostno žari. Podobo neba tedaj veste razločiti; znamenj časov pa ne morete spoznati? Hudobni in prešeštni rod iše znamenja, pa znamenje se mu ne bo dalo, razun znamenja Jona proroka.“ (Mat. 16. 2—5.) In jih je popustil, je stopil v čoln, se je čez jezero prepeljal in je svoje učence resnobno svaril pred kvasom farizejev in saducejev, t. j. de naj se varujejo nečimernega in zapeljiviga uka farizejev in saducejev.

Pride v Betzajdo, na zahodni strani Genezareškega jezera, blizo Kafarnavma, tu mu pripeljejo slepca in ga prosijo, da bi se ga dotaknil. In je slepca za roko prijel in ga peljal iz terga, ker nespokorna Betzajda ni bila vredna gledati čudovitega ozdravljenja, in de bi v podobi učil, de se grešnik ne more spreobnerti, dokler hudobne tovaršije ne zapusti; in je plunil v njegove oči in svoje roke nanj položil, in ga je vprašal, ali kaj videš? In je slepec pogledal in rekel: „Vidim ljudi, kakor drevesa hoditi.“ Potlej je spet roke na njegove oči položil, in začel je viditi in je bil ozdravljen. Tako je Jezus pokazal, da on dela: kaj, kje, kdaj in kako hoče.

Sedmo popotvanje.

Od Kafarnavmske okolice se je z svojimi učenci podal Jezus v kraje Cezarije Filipone *Καίσαρεια ἢ Φιλίππων*), enajst ur od Kafarnavma proti polnoči, pod hribom Antilibanonam, pri izviru reke Jordana, tako imenovana, de se razloči od Cezareje pri sredjaškem morju. Tu je na Jezusovo vprašanje: „Kdo pravijo ljudje, da je Sin človekov“ (Mat. 16. 13.), v imenu vsih Peter pričal, de je Kristus Sin živega Boga; in je na to pričevanje obljubil Jezus Petru naj vikši cerkveno oblast. Od tega časa je tudi jel Jezus učence poučevati, de bo človeka sin šel v Jeruzalem in bo tam veliko terpel, de bo umorjen, pa nebo v grobu ostal, ampak tretji dan od mertvih vstal. In je poklical z učenci tudi ljudstvo, ter rekel: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.“ (Mat. 16. 24.)

Kmalopotem pride Jezus v okolico in na hrib Tabor, na katerega višini se je pred svojimi nar ljubšimi učenci Petrom, Jakobom in Janezem spremenil. Ko je s hriba sel, pride na znožju k množici, in neki oče je prosil zdravja za svojega mesečnega sina in de bi hudega duha pregnal, kar tudi Jezus stori. In ko so ga učenci vprašali, zakaj oni niso mogli hudega duha pregnati, jim odgovori: „Za voljo vaše nejevere. Zakaj rešnično vam povem, ako imate vero, kakor gorčično zerno, porečete ti gori: Prestavi se od tod tje! in se bo prestavila, in nič vam ne bo nemogoče. Pa rod pa se ne izžene drugače, kakor le z molitvijo in z postom.“ (Mat. 17. 19—21.)

Ko je gospod Galilejo prehodil, se je zopet vernil v mesto Kafarnavm, je po čudežu plačal za-se in za Petra tempeljino, je svoje učence lepo ponižnosti učil, je govoril od strašnega greha pohujšanja in od sprave s sovražniki. „In Jezus je poklical otroka in ga je postavil v sredo med nje, in je rekel: Resnično vam povem, ako se ne spreobnnete in niste, kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Kdor koli se tedaj poniža, kakor ta otrok, ta je večji v nebeškem kraljestvu. In kdor sprejme kterege takega otroka v mojem imenu, mene sprejme. Kdor pa pohujša kterege teh malih, ki v mene verujejo, bi mu bilo bolje, de bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat, in bi se potopil v globočino morja. Gorje svetu zavoljo pohujšanja.“ (Mat. 18. 2—8.) „Imejte sol v sebi (duha prijaznosti, prijateljstva, modrosti in svetosti) in imejte mir med seboj.“ (Mark. 9. 49.)

Osmo popotvanje.

Ko se je bližal praznik šotorov (pač še v dvaintridesetem letu), so nekteri Jezusove žlahte tirjali, naj se slovesno v Jeruzalem poda in tamkej čudeže dela; on pak, katerega kraljestvo ni od tega sveta, se je na tihama na pot podal čez Samarijo, in je oznanovavec pred svojim obličjem poslal v mesto Samarjanov, da bi mu prebivališče pripravili in ga niso sprejeli, ker so ga juda spoznali, Jakob in Janez se razjezita nad Samarjani in sta hotla Boga prositi, de bi jih pokončal; Jezus pak jih zaverne rekoč: „Ne vesta, katerega duha sta. Sin človekov ni prišel duš pogubljat, ampak rešit.“ (Luk. 9. 55 in 56.)

Na tem potu mu je pri neki vasi deset gobovih na proti prišlo, kateri so vpili rekoč: „Jezus, učenik, usmili se nas. In ko jih je zagledal, je rekel: Pojdite in skažite se duhovnom. In pergodilo se je, ko so šli, so bili očišeni. Eden zmed njih pa, ko je videl, da je očišen, se je vernil in je zvelikim glasom Boga častil, in je padel na obraz pred njegove noge in se mu je zahvalil. In ta je bil Samarijan.“ (Luk. 17. 13—17.)

V sredi praznika se je Jezus v tempeljnu očitno pokazal, pričeval svoje božje poslanstvo, je govoril od svoje božje in človeške časti in pripovedoval, de bo kakor Bog — človek za rešenje človeškega rodu smert križa prestal, in učil od prave prostosti tistih, kateri bodo vanj verovali. „In judje so se čudili, rekoč: Kako ume on pisma, ker se ni učil? Jezus jim je odgovoril in rekel: Moj uk ni moj, ampak tistega, kateri me je poslal.“ (Jan. 17. 15 in 16.) „Veliko iz množice pa jih je vanj verovalo, in so rekli: Ali bo Kristus, kadar pride, več čudežev delal, kakor jih ta dela?“ (Jan. 17. 31.) „Jezus jim je (drugi dan) tedaj spet govoril, rekoč: Jest sem luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, ampak bo imel luč življenja. Kadar bote Sinu človekovega (na križu) povišali, takrat bote spoznali, da sem jest, in da sam od sebe nič ne delam, ampak kakor me je Oče učil, to govorim. Resnično, resnično vam povem: Slehern, kateri greh dela, je suženj greha. Sužnji pa ne ostane vekomaj; Sin pa ostane vekomaj. Ako vas tedaj Sin sprosti, bote res prosti. Kdor je iz Boga, besede božje poslušā.“ (Jan. 8. 12, 28, 34, 35, 36 in 47.)

Hinavski, zavidni in na pameti slepi farizeji so iskali Jezusa v svojo oblast dobiti vselej, kadar je v Jeruzalem prišel, vender njegova ura še ni bila prišla, torej ga še niso mogli umoriti. Izvolil si je bil dva in sedemdeset učencev in jih je poslal po dva pred svojim obličjem v vsako mesto in kraj, kamor je on imel priti, jim je dal lepe nauke na pot in zapovedal oznanovati: da božje kraljestvo se bliža.

Deveto popotvanje.

O prazniku posvečevanja tempeljna leta 32 je bil Jezus tudi v Jeruzalemu, je hodil v Salomonovem predvežju, ter govoril in dokazoval, da je on obljubljeni Mesija božji, rekoč: „Dela, ktere jest delam v imenu svojega očeta, te pričujejo od mene. Toda vi ne verujete, ker niste zmed mojih ovac. Moje ovce moj glas poslušajo; in jest jih poznam, in hodiho za menoj. In jest jim dam večno življenje, in nebodo pogubljene vekomaj, in nihče jih ne bo iztergal iz moje roke. Jest in Oče sva eno.“ (Jan. 10, 25—29 in 30.) Vender hudobni volji starašinov judovskih, pismarjev in farizejev, vse pričevanje Jezusove niso nič zdale, njih popačeno serce je sklenilo smert nar Svetejšega, ker pa ni še ura bila prišla rešitve človeškega rodu, se je hudobnemu snovanju Jezus odtegnil, Jeruzalem zapustil in se podal v Betanijo, kjer je sv. Janez učil in na sprejetev božjega kraljestva ljudstvo pripravljal.

Od sdej je Jezus le po Pereji *Περαία* scil. γῆ), t. j. dežela unkraj Jordana, in Galileji hodil in učil. Tudi sim so farizeji pot našli in so ga s prašanji od zakonske ločitve vjeti hoteli, in ga niso

mgli. Prinesle so tudi matere otroke, učenci so jim branili, Jezus pak jih zaverne, rekoč: „Pustite otročičem k meni priti, in nikar jim ne branite! Zakaj takih je božje kraljestvo. Resnično, resnično vam povem: Kdor koli božjega kraljestva ne sprejme, kakor dete, ne pojde vanj.“ (Mark. 10. 14—16.)

Ko je bil pa Jezusov prijatelj Lazar v Bitanji, eno uro od Jeruzalema, zbolel in vmerl, in ste njegovi sestri Marta in Magdalena Jezusu to sporočile, se je Jezus iz Galileje zopet v Judejo podal, desiravno so učenci godernjali, se je podal v Betanijo in je tu ginjenega serca ljubljenega svojega prijatla in brata pobožnih sestra po svoji božji moči v pričo veliko judov k življenju obudil, in se tako spričal edino-rojenega Sina nebeškega očeta, poln milosti in moči, vsigamogočnega gospoda življenja in smrti. „Veliko judov tedaj, ki so bili prišli k Mariji in Marti, in so videli, kar je Jezus storil, je vanj verovalo. Eni pa zmed njih so šli k farizejem in so jim povedali, kaj je Jezus storil.“ (Jan. 11. 45, 46.) To se je zgodilo posledno leto Jezusove učitve nekoliko pred veliko nočjo, in farizeji so bili sklenili, ga umoriti, zatorej ni Jezus več očitno hodil med judi, ampak se je odmaknil z učenci v samotni kraj Efrem, blizo pušave in Jordana.

Deseto popotvanje.

Med Efremom in Jeriho, kamor se je bil Jezus zavoljo zalezovanja farizejev podal, je zbral svoje aposteljne in se zadnokrat napotil v Jeruzalem k velikonočnim praznikom, ker je videl, kaj ga tamkej čaka, je k aposteljnem govoril rekoč: „Glejte, gremo gori v Jeruzalem, in ga bodo obsodili k smrti. In ga bodo izdali nevernikom zaničevati, gajžlati in križati, in tretji dan bo vstal.“ (Mat. 20. 18 in 19.) Prišla je knjemu Saloma, Cebidejeva žena z svojima sinoma Jakobom in Janezem, in ga je nar vikši časti v njegovem kraljestvu za-nje prosila, Jezus pak jih zaverne na ponižnost in poterpežljivost, ter ju podučil, de v njegovem kraljestvu, t. j. v njegovi cerkvi vladanje obstoji v terpljenju in terpežu, v služenju in darovanju samega sebe za resnico; ta nauk je veljal vsim drugim aposteljnem po izgledu samiga učenika: „Kteri hoče med vami veči biti, naj bo vaš služabnik; in kteri hoče med vami prvi biti, naj bo vaš hlapec. Ravno kakor Sin človekov ni prišel, da bi se mu streglo, temuč de bi stregel in dal svoje življenje v odrešenje za njih veliko.“ (Mat. 20. 26—29.)

Ko so se pa Jerihi bližali, je sedel slepec poleg pota in je vbogajme prosil. Ko je zvedel, da Jezus iz Nazareta memo gre, je vpil naglas: „Jezus, sin Davidov, usmili se me.“ (Luk. 18. 38.) Desiravno ga so množice zavernile, je vender le vpil, in Jezus se ga usmili, mu da luč oči, de spregleda „in vse ljudstvo, ko je to videlo, je Bogu hvalo dajalo.“ (Luk. 18. 43.)

V Jerihi je šel v hišo višega cestninarja Caheja in je, ker so se farizeji nad tem pohujšali, znamenite besede izustil: „Dans je ti hiši zveličanje došlo, zato ker je tudi on sin Abrahamov. Sin človekov je namreč prišel iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega.“ (Luk. 19. 9 in 10.) Ko je iz Jerihe šel, je Timejev sin, slepi Bartimej pri potu sedel in Jezusa usmiljenja prosil, on se ga usmili, mu da pogled in je šel za Jezusom. Na poti od Jerihe do Jeruzalema je Jezus izustil priliko od zročnih liber ali talentov in je učil z to priliko svoje poslušavce, de naj od različnih notornih darov in raznih gnad, katere jim je Bog podelil, nar boljši rabo storijo, de bodo enkrat po njih rabi plačilo, po zanemarjanju pa kazen dosegli.

Šest dni pred veliko nočjo je prišel Jezus v Betanijo, kjer je bil Lazarja k življenju obudil. Iz velike hvaležnosti mu je bil Simon gobovi, ki ga je bil Jezus ozdravil, večerjo pripravil, in tudi Lazar s svojima sestrama je bil povabljen, Marija ga je tu z dragim mazilom pomazilila, ko pa je nad tem Judež Iskarjot se hudoval, je Jezus besedo povzel in rekel: „Kaj nadlego delate ti ženi. Zakaj dobro delo je storila nad menoj. Zakaj ker je ona to mazilo izlila na moj život, je to storila za moj pogreb. Resnično, vam povem, kjer koli se bo označeval ta evangelji po vsem svetu, se bo tudi pravilo, kar je ta storila, v njen spomin.“ (Mat. 26. 10, 12, 13.)

Ko so pa v Jeruzalemu zvedeli, da Jezus na praznike pride, in se že v Betaniji znajde, je velika množica judov, tudi tistih, kateri so od daljnih krajev prišli, se v Betanijo podala, ne le zavoljo Jezusa, temuč da bi tudi Lazarja videli, ktereга je od mertvih obudil.

Drugi dan po Simonovi večerji je Jezus se napotil v Jeruzalem, pot ga je peljala skozi terg Betfag, od kodar je poslal po oslico in žebe, in je jezdil na žebetu proti Jeruzalemu. „Ko je pa šel, so svoje oblačila po potu razgrinjali. In ko se je bil že prebližal, kjer se olska gora na zdol nagne, je začela vsa množica učencev vesela z velikim glasom Boga hvaliti zavoljo vsih čudežev, ktere so videli, rekoč: „Hvaljen bodi kralj, kateri pride v imenu Gospodovem, mir na nebu in čast na visokosti. In ko se je perbližal (Jeruzalemu) in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim, rekoč: Da bi bilo spoznalo tudi ti in zlasti ta svoj dan, kar je v tvoj mir! Zdaj pa je skrito pred tvojimi očmi.“ (Jan. 19. 36—43.)

V mesto pridši je šel Jezus na ravno v tempelj, v svojo in svojiga očeta hišo. Prišli so k njemu slepi in kruljevi, in jih je ozdravil; ljudstvo se je zopet čudilo in z velikim glasom mu slavo vpilo, in tudi otroci so povzdignili svoj glas, in ga hvalili; poprej je, kakor pred tremi leti, nesveto derhal menjačev, kupovavcev in prodajavcev s sveto nevoljo izgnal, rekoč: „Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov.“ (Jan. 19. 46.) „Ko so pa veliki duhovni in pismarji videli čudeže, ktere je delal, in otroke, kateri so v tempeljnu vpili, rekoč: Hozana, sinu Davidovému! so se razjezili, in so mu rekli: Slišiš, kaj ti pravijo? Jezus pa jim reče: Kaj pa de. Ali niste nikoli brali: Iz ust otrok in sesajočih si si hvalo napravil.“ (Mat. 21, 15 in 16.)

Jezus je obhajal svoj sloviti vhod v Jeruzalem deseti dan mesca Nizan (kteri se je začel o mlaju malega travna) leta 34.

Ker so se veliki duhovni in pismarji nad njim hudovali, jih je tisti dan popustil in šel v Betanijo, kjer je prenočil, kamor je tudi poslednje dni prenočevat hodil, ker je bil Jeruzalem zavolj bližnjega velikonočnega praznika poln ptujcev. Enajsti dan Nizana (po našem računu pondeljk po cvetni nedelji) je šel Jezus iz Betanije v Jeruzalem, je na potu preklel nerodovitno smokvo, katera se je vsušila in so se učenci čudili (sv. Marka pripoveduje, da je ta dan prodajavce in kupovavce iz tempeljna spodil.) Zvečer je šel zopet v Betanijo, po noči ni hotel v Jeruzalemu ostati, ker so mu viši duhovni po življenji stregli, njegov čas pa še ni bil prišel.

Dvanajsti dan Nizana (v torek) je šel zopet v Jeruzalem in je pri vsušeni smokvi izustil nauk od verne molitve, ter v tempeljnu s farizeji govoril od vogelnega kamna; je pohvalil dar uboge vdove, in proti večeru, ko se je zopet v Betanijo podal, na oljski gori učencem pravil od razdjanja mesta in tempeljna.

Trinajsti dan Nizana (v sredo) je zopet v tempeljnu učil in farizejem na vprašanje, ako se sme davk cesarju dajati, iz napisa na denarju rekel, da naj dajo cesarju, kar je cesarjevega, Bogu, kar je božjega; tudi saducejem, kateri niso verovali v vstajenje, je povedal nauk od vstajenja in neumerjočnosti, ter je učeniku postave ali pismarju na vprašanje: „Ktera je perva vseh zapoved?“ (Mark. 12. 28.) dve pglavitne zapovedi ljubezni do Boga in do bližnjega povedal in poslušavcem priporočeval, dobro umeti, ohraniti in si k sercu vzeti zveličavne resnice evangeljske.

Štirinajsti dan Nizana (v čertetek) je sklenil Jezus svoje očitne govore s prerokovanjem od razdjanja tempeljna in od konca sveta, in zvečer ni več šel v Betanijo, ker se je njegova ura približala. Zvečer je imel z aposteljni zadno večerjo, jim je dal lepe nauke, jim je noge upral, ter je opostavil presveti zakrament altarja in daritev sv. maše. Po večerji se je podal čez potok Cedron na oljsko goro v vert Getzemani, kjer je bil ujet, ter v mesto peljan, to je bila njegova zadna terplenja polna noč.

Petnajsti dan Nizana (v petek) je bil dan smerti naj Svetejšega za rešenje vesolnega sveta in dan njegovega pokopa. V grobu je bil tri dni, do velikonočne nedelje, ta dan je zjutrej iz svoje lastne božje moči od mertvih vstal, in se še 40 dni na zemlji mudil, potem pak v nebesa šel.

Pet slovesnih praznikov je Jezus v Jeruzalemu praznoval, trikrat veliko nočni, enkrat podšotoriški, enkrat praznik posvečevanja tempeljna, zadnega velikonočnega praznika ni doživel, ker je kot jagnje

božje za rešitev človeštva sam na lesu svetega križa darovan bil. Tri leta je od kraja do kraja oznanoval neutrudeno svoj zveličavni nauk in se po svojem življenju in po svojih čudežih spričeval Sinu božjega, odrešenika sveta, obljubljeniga Mesija poln milosti in resnice, in je dal svoje življenje za vse, da bi vse, kateri se hočejo njegove rešivne milosti vdeležiti, večne pogube rešil in je v ta namen vpeljal svojo edino — zveličavno cerkev.

Niso v ta kratki spis sprejeti vsi nauki in tudi ne vse dela Jezusove, ker namen je le bil, njegove pota razrediti, da bravec kratek pregled njegove delavnosti ima, ter moli in visoko časti našega gospoda in zveličarja Jezusa Kristusa, kateri je iz ljubezni do nas in iz pokoršine do svojega nebeškega Očeta na Golgati svojo glavo nagnil in potem slovito od smerti vstal; de slehern verni spozna in časti vpeljevalca Božjiga kraljestva na zemlji in nevidniga poglavarja svete cerkve, katerega nadomestuje vidni poglavar rimski papež, da slehern sveto cerkev svojo mater spozna, po njenih zapovedih živi in si v smerti Boga vsmiljenega očeta pridobi, ter bo po pravični sodbi v njegovo hišo sprejet, kamor je šel Jezus, vsim kraj pripraviti, kateri v njega verujejo, po veri in vodilu svete cerkve živijo, torej svojo vero po delih spricujejo. „Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kateri nas je zavoljo svojega velicega usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenji Jezusa Kristusa od mertvih, v nestrohljiv, in neognušen in nezvenljiv delež, perhranjen vam v nebesih, kateri ste v Božji moči ohranjeni po veri za zveličanje, ktero ima razodeto biti poslednji čas, v katerem se bote veselili, če morate zdaj malo žalovati v mnogoterih skušnjavah, da se skušnja vaše vere veliko drajši ko zlato, ktero se v ognji skuša, pokaže v hvalo in slavo in čast v razodetji Jezusa Kristusa, ktereга ljubite, desi ga niste vidili, v kteriga tudi zdaj verujete, desiravno ga ne vidite, verujoči pa se bote veselili z neizrekljivim in častitljivim veseljem, ko bote prejeli konec svoje vere, zveličanje duš.“ (I. Pet. 1. 3—10.)

B. Popotvanje sv. aposteljna Pavla.

Savl, pozneje imenovan Pavl, je bil rojen jud iz rodu Benjaminovega, luč sveta je zagledal v Tarzu, mestu okrajne Cilicije, katera je bila tisti čas Rimljanom podložna, toraj je bil rimski državljan; bil je v gerški vednosti dobro izurjen in zraven rokodelec, tkalec suknjenih ruh za šotorje.

Še mladeneč je bil poslan v Jeruzalem, naj bi judovstva pri modrem učniku Gamalielu popolnoma se naučil, kjer je v vednosti Mojzesove postave in prerokov tako napredoval, da je bil v društvo farizejev sprejet. S farizejsko omiko je bil ves vnet za ohranjenje mojzesove postave in je z drugimi farizeji in judi zaničeval vse verne, jih celo lovil in v ječe zapiral, pri kamnjanju sv. Štefana se je tudi vdeležil, ker so ravno judje iz Cilicije s tem svetim strežnikom (diakonom) se prepirali, ter je stražil oblačila kamnovavcev ter v smert sv. Štefana privolil.

Po Štefanovi smerti leta 35. in 36. je bilo veliko preganjanje vernih, vsi učenci, razun aposteljniov, so bežali iz Jeruzalema in so se raskropili po Judeji, Fenicii, Cipru in Sirii, ter povsod Jezusa oznanovali. Savl, poln jeze do vernih, ni bil zadovoljen s tem, da jih je v Judeji preganjal, sklenil je, tudi v Sirijo iti, in vse, ki v ime Jezusa verujejo, vkleniti, ter v Jeruzalem poslati, ali pa tam, kjer jih vjame, v ječo pometati, ali celo jih usmertiti; v ta pregrešni in hudobni namen je prosil vikše duhovne pooblastilnih pisem, in jih dobi; poln jeze in togote se poda s nekterimi pomagači proti Damasku, poglavitno mesto Sirije; ali tu ga milost božja doide, in modra božja previdnost pregrešne sklepe overže, vniči in nar večega preganjavca v nar gorečnišega oznanovavca svete vere spremeni. Blizo mesta Damaska (izročila pripovedujejo, de na nekem mostu) ga obsije nebeška luč, pade s konja in zasliši glas: „Jest sem Jezus, katerega preganjaš.“ Savl od nebeške svitlobe na telesnih očeh oslepljen, od božje milosti v duhu pak razsvetljen, je bil v Damask perpeljan in zadobi po tri dnevni molitvi v hiši Juda po Ananiju (sv. Janez zlatovst imenuje tega Ananija „znamenitega vernika;“ sv. Avgustin ga imenuje „duhovna;“ drugi očetje „nega iz dvainsedemdesetih učencev“) gnado sv. kersta in vid svojih oči, in pa ime Pavl.

Kakor je gospod telesno oko oslepil, tako mu je duhovno odperl, da je postal serčan spoznavavec Jezusa in njegovega božjega nauka, torej je precej po prejeti gnadi sv. kersta se podal v shodnico judov, želno so pričakovali, slišati ga, kako bo zoper verne govoril, pak vsi osnupnjeni so postali, ko ga slišijo pričati, da Jezus je v resnici pravi Bog, odrešenik in njegovi nauk edino zveličavni; dokazoval je te resnice s toliko gorečnostjo in zgovornostjo, da se mu niso mogli zoperstaviti; jezili in togotili so se in sklenili, umoriti ga. Ker vidi, da si ni svest svojega življenja, poda se v Arabijo, kjer tri leta ostane in se za službo, v katero ga je Bog odločil, v tih samoti pripravlja, gotovo pak tudi tam Jezusa oznanuje in še več božjiga razodenja prejme. Spreobrnil se je leta 37 in pride leta 40 zopet nazaj v Damask, ravno takrat je arabski kralj Aretas mesto z vojšaki oblegel po svojem ondotnem namestniku, ker se je vojskoval z Rimljani, zavoljo tega v Jeruzalemu nihče od Savlove spreobrnitve ni nič vedel. Nazaj pridši je zopet judom živo dokazoval resnico Jezusovega nauka, pa zopet so se judje nad njim togotili in sklenili, umoriti ga, torej so vse ulice in mestne vrata stražili, da bi ga v pest dobili, to mu je bilo od vernih naznanjeno in sklenil je, zopet mesto zapustiti: verni so ga po noči čez mestni zid v pletenici doli spustili, in tako je odšel njih grozovitosti. Podal se je v Jeruzalem, Petra videti in od njega za oznanovavca sv. evangelja spoznan in poterjen biti.

Še dandanašen se kaže popotnikom pol ure od Damaska proti vshodu kraj, kjer je Savl na zemljo padel od nebeške blišobe zadet; in v mestu se še dandanašen imenujejo ene vrata „Pavlove vrata“ in cesta pelje od hiše, kjer je Ananija stanoval, skozi mesto, imenovana „Ananijeva cesta,“ tudi „ravna cesta,“ pri kateri je bila hiša Juda, kjer je Pavl keršen bil, še obstoji, in pelje skozi mesto od vzhoda do zahoda.

V Jeruzalemu se ga je vse balo, ker verni še niso vedli, da je kristjan, snide se z Barnabom, ki je tudi zmed dvainsedemdeseterih učencev iz Levijevega rodu bil, ta ga pelje k apostelnom Petru in Jakobu, in tu Pavl svoje čudopolno spreobrnjenje pove. Ker je pa tudi v Jeruzalemu serčno od Kristusa govoril, jeli so ga judje zlo sovražiti in tudi tu življenja si ne svest, zapusti čez petnajst dni Jeruzalem, ter se poda v Cezarejo in od tod v Tarz, svoje domače mesto, dokler ni bil k delu v vinogradu gospodovem poklican. Kmali se je to zgodilo, v Antiohii, znamenitem mestu Sirije, kjer so nekdanj Seleucidi stanovali, ob času Rimljanov pak so tu prokonzuli Sirski stanovali, bila je verna občina postala, ker so po smerti sv. Štefana, ko je preganjanje se začelo, verni v to mesto zbežali. Ko so apostelni v Jeruzalemu to zvedli, poslali so tje Barnaba, ki je poln vere in sv. Duha verne k stanovitnosti opominjal, in s svojim trudom veliko ljudstva vnovič Bogu pridobil. Ker pa je veliko dela imel, šel je v Tarz po Pavla, ki je z veseljem tje se podal in neutrudeno celo leto 41. delal, veliko množico sta Bogu pridobila, in Rimljani so tukajšne verne „Kristjane“ imenovali, po Kristusu v kateriga so verovali in ga Boga, ter rešenika spoznavali.

Ob tem času je prišel prerok Agab in je veliko lakoto naznanil, katera je tudi pod cesarjem Klavdijem leta 42 (po družih 45) tudi Judejo zadela, da jih je veliko glada pomerlo. Verni v Antiohii so za uboge keršanske brate v Judeji veliko miloščine nabrali in jo po Pavlu in Barnabu v Jeruzalem poslali; prišla sta ravno ob času, ko je Herod leta 42 verne preganjal, in že Jakoba starjega, sinu Cebedejevega, brata Janeza evangelista, ki je bil „steber cerkve“ imenovan, usmertil z mečem; ker je pa to judom dopadlo, sklenil je, tudi Petra umoriti, in ga da zapreti, ker je pa bila ravno velika noč, da nebi za voljo umora hrup postal; ker sta le malo časa se mudila, sta s sabo vzela Janeza Marka, sina pobožne žene Marije, v katere hiši so verni se zberali k lomljenju kruha in k molitvi.

Bili so pa v Antiohii preroki in učenci, kateri so od apostelnov tje poslani bili, vero oznanovat in božjo službo opravljat med njimi tudi vikši predpostavljeni, Simon, Luci in Manahen, kateri so že oblast imeli, tudi druge v službo božjo posvetiti, ko so ti s Barnabom in Savlom ravno božjo službo opravljali in se postili, jim sv. Duh reče: „Odločite mi Savla in Barnaba k delu, k kateremu sem jih zvolil;“ t. j. odločite jih drugim narodom sv. evangelj oznanovat, tedaj so se postili, molili in roke na nji položili, in tako sta bila v apostelne posvečena.

Tako je bil sv. Pavl iz nar hujšega preganjevavca sv. cerkve nar gorečniši njen razširjevavec in je postal svetni apostelj. Pač čudno je bilo to, da je Bog ponosnim Rimljanom, omikanim Grekom, sladnim Sircem in drugim narodom juda, ki je za narodno posebnost, kakor so bili farizeji, ves vnet bil,

v aposteljna odločil, pa ravno v tem poklicu se spozna božja modra volja. Za ajde ali nevernike je moral oznanovavec keršanstva jud biti, da je prvič v sinagogah, iz katerih se je keršanstvo po mestih razširilo, pravico imel; drugič, da je pred njimi novo na staro zavezo poterdil. Da je pa zamogel, omikane nevernike pokristijaniti, moral je sam oznanovavec v učenosti izurjen biti, katero si je pridobil v Tarzu, kjer so tisti čas učenosti cvetele. Da je pa delovnost med neverniki tudi za jude nasprotna bila, moral je apostelj nevernikov jud biti, da je menitev, samo judje so v keršanstvo odločeni in oni sami izvoljeno ljudstvo božje, skoz preobernenje nevernikov po gorečem in poprej vnetem judu, odvzeta bila.

Ravno Pavl je nar bolj pripraven bil, nevernike evangelskih resnic prepričati in jih Jezusovi cerkvi pridobiti, ker je učen, omikan, serčan, posebno pa, kakor sam piše, „s Kristusom zedinjen“ bil (Gal. 2, 20, Filipp. 4, 13.) Po njem je bilo keršanstvo nar dalje razširjeno in njega nauk nar bolj razjasnjen. Ker sv. Apostel, da keršanstva ceno in nalogo v svetni zgodovini kaže, vedno na božji sklep od vekomej kaže, ki je o polnosti časa po Jezusu Kristusu dognan bil, pokaže ozir stare in nove zaveze h Kristusu tako, da reče: „Kristus je sredina vseh časov in cilj človeštva.“ Pa tudi v prihodne čase pogleda, kako se bo vse k Jezusu vernilo, ter reče: „od njega, po njem in k njemu so vse reči,“ in kaže celo večnost, „kjer bo Bog vse v vsim“ (I. Kor. 15, 28.)

Tako sv. Pavl želi, vse Kristusu pridobiti, s Kristusom zediniti na vekomaj; po vseh delih sveta je stegnil svoje roke, da celi svet spozna Boga in v njem svojo časno in večno srečo zadobi; on spozna svoj poklic in občuduje božje sklepe, ter se vda njegovi presveti volji. Serčen, stanoviten, neprestrašen, zraven pa ponižen, krotak, nesamopriden, poln goreče ljubezni do Jezusa, poda se na pot čez morje in dežele, se nevstraši truda, lakote, žeje, preganjanja in nevarnosti, ki mu povsod protijo, serčno korači in brez števila duš nebesom pridobi.

Kakor zeljša lepo rastejo in z dežem pomočene, od solnca ogrete močne prihajajo, ter cvete in lepi sad rodijo, tako je tudi Pavl v nevihtah preganjanja, v vročini dela rastel na gnadi in nebesom dober sad rodil. Bog mu je dal lepo zgovornost in veliko učenost, torej je veliko delal za Boga, tega se prepričati, premislimo le njegove popotvanja, katere je v zaupanju tega storil, kateri ga je poklical in s svojo gnado podperal, in prepričali se bomo, kaj človek z božjo pomočjo storiti zamore.

Pervo popotvanje.

Pervo popotvanje je nastopil sv. Pavl v družini Barnaba in Janeza Marka leta 45, in je potval do leta 47 (ali celo do petdesetega leta). Šli so iz Antiohije v Selevcijo, sirska mesto pri sredzemelskem morji, katero je različno od Selevcije na reki Tigris, imenovano je bilo tudi to mesto Selevcija Pieria, ker je na znožji hriba Pierius zidano bilo. Od tod so jadrali na otok Ciper, v sredzemelskem morji, tu je bilo že nekej kristjanov, kateri so ob času Štefanove smerti sim zbežali; na tem otoku je bil Barnabas doma, poprej je bil imenovan Jozef (Jožef) in aposteljni so mu dali ime Barnabas (sin tolažbe). Pridejo v Salamis, znamenito mesto otoka, in so po shodnicah judov božjo besedo oznanovali, so obhodili otok proti zahodu in pridejo v mesto Pafos, rimski oblastnik Sergi Pavl jih je prijazno sprejel, in ko je Pavl krivega ali lažnjivega preroka Barjesu, ker je božjo besedo zavračal, skoz zarotenje oslepel, sprejel je oblastnik sv. vero.

Opomba. Hieron. Catal. v. Paulus. Origen. Prof. in Epist. ad Rom. pripovedujejo, da je tu še le Savl se jel Pavl imenovati, da se je spreobernitva oblastnika v spominu ohranila. Ime Paulus pomeni pusillus, majhin, ker je bil, kakor Niceph. lib. II. cap. 2, cap. 37 piše: majhine postave in gerbast, torej pusillus = majhin.

Od Pafa so jadrali do malo-aziatiškega primorja in pridejo v Perge v Pamfilii. Iz Pamfilije so bili na binkoštno nedeljo, ko je sv. Duh čez aposteljne prišel, tudi judje v Jeruzalemu in so slišali pridgo sv. Petra. Tu se je ločil Janez Marka in je šel nazaj v Jeruzalem, ker ni serčnosti imel, dalje iti, gotovo se je zbal, ker so hudobni judje Pavla povsod zalezovali. Šla sta Barnaba in Pavl dalej v Pizidijo in prideta v mesto Antiohia, tu je Pavl v shodnici dokazoval, kako je Bog po očetovsko za Izraelsko ljudstvo skerbel; kako je od prerokov naznanjeni Mesija v sredi tega ljudstva rojen bil in mu svoj zveličavni nauk oznanoval, kako je kraljestvo gnade vpeljal, po svoji smerti na križu človeštvo odrešil in skoz svoje

vstajenje prerokov prerokovanje, ter sebe pravega Boga spričal. V Kristusu se zdaj oznanuje odpušanje grehov, in kdor verje, bo po Kristusu opravičen. Veliko judov in proselitov (spreobrnjenec, ki so po judih že v Boga verovali in imenovani bili bogaboječji) verovalo je besedam in so želeli, Pavla še slišati, toda drugi nevošljivi judje so se zoper njega vzdignili, ter oba, Pavla in Barnaba, zapodili. Ona sta še prah od čevljev otresla, po besedah Jezusa: „Kdor koli vas ne sprejme in vaše besede ne posluša, tega hišo ali mesto zapustite in otresite prah od svojih nog“ (Mat. 10. 14), v znamenje, da so taki gnado božjo od sebe odvergli in božji pravični jezi zapadli. Kteri so pa verovali, so v veri stanovitni ostali.

Pregnana iz Antiohije gresta sv. oznanovavca božje besede v Likaonio in prideta v mesto Ikonium, tu sta precej časa vero oznanovala in veliko judov in nevernikov je sveto vero sprejelo, katero sta s čudeži poterdovala; pa tudi tukej so terdovratni judje zoper nje punt vzdignili, in ko so jih kamnjati hotli, spomnila sta se besed Jezusovih: „Ako vas v tem mestu preganjajo, bežite v drugo“ (Mat. 10. 23.), in šla sta v Listro. Tu je ozdravil od rojstva kruljevega moža, ta čudež je nevernikom misel vdal, de so bogovi v človeški podobi prišli in so hotli, ker Barnaba, moža velike in lepe postave, so Jupiterja, Pavla pa, ker je govoril, Merkurja, Boga zgovornosti, mislili, jim vole darovati; tode aposteljna jim ubranita in podučita od pravega Boga, ki je nebo in zemljo vstvaril in razložita njegove lepe in svete lastnosti in ga spričujeta iz narave. Seme božje besede je na dobro zemljo padlo in veliko nevernikov se je dalo kerstiti v imenu Jezusa. Terdovratni in hudobni judi pak, kateri so že v Antiohii in Ikonii zoper sveta oznanovavca ljudstvo puntali, so tudi tu ljudstvo tako podpihali, da so Pavla kamnali; čudovito smerti otet gre v mesto in se kmali od tod poda v Derbe. V tem mestu sta veliko nevernikov spreobrnila in sta se zopet nazaj vernila v Listro, Ikonium, Antiohijo, sta verne k stanovitnosti prigovarjala, v nauku poterdovala in jim povsod postavila mašnike z molitvijo in z postom, in sta jih Bogu zročila. Gresta dalej nazaj čez Pizidijo v Pamfilijo, se podata v mesto Attalio, stopita v barko in jadrata nazaj v sirsko Antiohio. Tu sta pripovedovala, kaj je Bog po njima storil in je nevernike v sveto vero sprejel, in ondotni verni so se zelo veselili.

Kmalopotem pridejo judo-kristjani iz Jeruzalema v Antiohijo in terdijo, de neverniki, kateri hočejo keršanstvo sprejeti, morajo se poprej pojuditi in potem še le zamorejo se pokristjaniti. Zoper ta nauk se vzdigneta Pavl in Barnaba; ker pa le ni bilo mogoče, ta nauk zaverniti in je bil lepi mir antiohenske občine skalen, sveti mir in potrebno edinost zopet zadobiti, so starašini Pavla, Barnaba in nekej drugih mož poslali v Jeruzalem, posvetovati se v tej zadevi z drugimi aposteljni. Šli so skozi Fenicijo in Samarijo v Jeruzalem, tu so aposteljni z starašini leta 51 apostoljski zbor imeli in v imenu sv. Duha določili, da se nima nadlega delati tem, kateri se iz nevernikov k Bogu spreobernejo, ker mozesova obredna postava je ponehala. Določilo pošlejo pismeno, in šla sta s Pavlom in Barnabom tudi Judež in Silas v Antiohijo, oddajo apostoljsko pisanje starašinam, in ko so ga vernim prebrali, so se vsi v gospodu zelo veselili in preprij je potihnil.

Drugo popotvanje.

Ko sta Pavl in Barnaba antiohenske kristjane v veri z močjo božje besede poterdila in lepi mir v občini storila, ni bila njuna osebna pričujočnost bistveno potrebna. Ljubezen do Boga in do neumerjočih duš jih je peljala zopet k taistim občinam, katere sta pri prvem popotvanju vstanovila. Barnabas je hotel svojega zlahtnika Marka sabo vzeti, vender Pavl tega ne pripusti, ker je pri prvem popotvanju iz Perge v Pamfilii nazaj v Jeruzalem šel; torej se Barnaba z Markom poda na Cipro, Pavl pak z seboj vzame Sila in nastopi drugo popotvanje leta 52, in gresta, od vernih bratov Bogu priporočena, po Sirii in Cilicii, poterdujeta verne in zaterdujeta, apostoljske določila na tanjko spolnovati. Od tod se podata v Likaonijo, obiskat občine v Derbei in Listri, tu vzame sabo Timoteja, blagega mladenča, katerega so vsi verni hvalili. Spremljen od Sila in Timoteja se poda v Frigio, Galacio in v Mizio, ter gre v mesto Troas ali Troado; tu se je pridružil tudi Lukež, poznej evangelist in pisavec apostoljskega djanja; ta Lukež je, kakor sv. Hironim piše (de script. eccl. 7) rojen bil v sirski Antiohii in od Pavla k pravi

veri spreobrnjen, ker ga Hironim imenuje „duhovnega sina svetega Pavla“ (Vogel's Leg. 18. Oct.), bil je tudi učen zdravnik, in od tod zvesti spremljevalec sv. Pavla na daljnem popotovanju.

V Troadi je imel sv. Pavl prikazen po macedonsko oblečenega moža, ki mu je rekel: „Pojdi v Macedonijo in pomagaj nam.“ Iz tega spozna, da ni le v to poklican, Aziatom evangelj oznanovati, ampak tudi Evropejcem. Z Silom, Timotejem in Lukežem stopi v barko in jadra na otok Samotracija v Egejskem morju, in precej drugo jutro v primorsko mesto Macedonije Neapolis; od tod pa se poda v Filippo in je v molivnici učil; neka žena, škerlatarica Lydia iz Tiatire, se je spreobrnila, ter Pavla z njegovimi tovarši v svojo hišo sprejela. Ker je tu obsedeno deklo hudega duha oprostil, bil je z Silam bičan v ječo veržen in v klado djan, med molitvijo je potres postal, verige odpadejo in ječar se hoče usmertiti misleč, de jetnika sta zbežala, Pavl ga samomora obvarje, mu sveto vero razlaga in kersti vso njegovo družino, ko ječar vse to gosposki pove, je gosposka na Pavlovo tirjatvo zamere prosila, ker ga je zoper postavo kot rimskega državljana bičala, in Pavl je po poslovu od Lidije na prošnjo gosposke z svojimi tovarši mesto zapustil, ter šel v Amfipolis, od tod v Apollonio, kjer se ni dolgo mudil, in potem v Tessaloniko, tu so judje imeli shodnico (shodnica se loči od molivnice v tem, de molivnice so bile pri rekah zunaj mesta in so se po gerško imenovale „prozeuhe“; shodnice so bile v mestih in so se imenovale „sinagoge“) in je tri sabote v shodnici Jazusa oznanoval, stanoval pa je v hiši Jazona; terdovratni judje so zoper svete možé derhal podšuntali, in ker jih niso pri Jazonu našli, so tega pred mestno sodnijo peljali in moral je obljubiti, jih ne več pod svojo streho sprejeti, in tako so na prošnje vernih evangelski oznanovavci mesto zapustili, ter se podali v Bereo, kjer so boljši ljudje bili, kakor v Tessaloniki, ker judje in neverniki so z dobrim srcem sveti nauk v shodnici poslušali, ter ga tudi sprejeli in lepa keršanska občina je bila tu ustanovljena. Zavidni in hudobni judje iz Tessalonike pridejo v Berejo in tudi tu zoper svete oznanovavce derhal spuntajo; verni prosijo Pavla, naj zbeži proti morju, de ga puntarji ne bodo zalezovali, in Pavl se poda v Atene, gerško mesto v okrajni Attika, ako je Pavl iz Bereje v Atene po suhem ali po morju šel, se ne da določiti, Sila in Timoteja je pa pustil v Bereji.

V mestu Atene je bil sedež vse gerške učenosti in umetnije, pa tudi poglavitni sedež malikovanja. Pavl se čudi malikovanju omikanega mesta, in poln gorečnosti za Jezusa oznanuje v shodnici judom in na ulicah očitno sveti evangelj. Nekteri epikurejski in stojiški modrijani ga peljejo v Areopag (sodnišnica pod nebom na nekem homcu mesta proti zahodu, kjer so bile sodbe in kjer so se pretresovale vse imenitniše oprave, ter ljudstvu oznanovale vse razsodbe). Zbrali so se tam nar bolj učeni modroslovci in željno so pričakovali Pavlov govor, de bi svojo radovednost nasitili; in tu se je z Pavlom zgodilo, kar Jezus pri Matevžu 10. 19. govori: „Dano vam bo o tisti uri, kaj imate govoriti.“ Pavl vzame predmet svojega govora od napisa nekega altarja, kjer je bral: „Neznanemu Bogu,“ in oznanuje tega Atencem neznanega Boga, dokazuje, de on je stvarnik sveta in vsega, kar je na njem; dokazuje, de je gospod nebes in zemlje in ne prebiva v tempeljnih z rokami storjenih, ampak povsod; da njemu se z človeškimi rokami ne streže, kakor de bi česa potreboval, ker on daje vsim življenje in dihanje in vse; dokazuje nespametnost malikovanja in lepo podobnost človeka z Bogom, ter pričuje potrebnost spreobrnjenja k pravemu Bogu, potrebnost spokorjenja, in govori od sodbe in vstajenja. Goreča beseda je mnogim v serce segla; eni pa, posebno epikurejci, ki od vstajenja in prihodne sodbe niso hotli nič slišati, se z njegovimi besedami norčovali; drugi Stoiki so besede pretresovanja vredne spoznali, ter rekli: „od tega te homo drugikrat poslušali;“ eni pa, in med temi imeniten svetovavec pravdniga zbora Dionizi in imenitna žena Damara so njegovim serčnim in dokazljivim besedam verovali. Ker posvetni modrijani, kateri svojo pamet, razumnost in nekako puhlo učenost, ker brez prave vere in spoznanja božjega je vsaka učenost puhla, previsoko cenijo, nočejo sprejeti skrivnostnih resnic svete vere, katerih človeška po grehu oslABLJENA pamet ne more razumeti, kar se je pri učenih Atencih godilo, je sv. Pavl Atene zapustil in se je podal v Korint, poglavitno mesto gerške okrajne Ahaje.

V Korintu je našel dva vernika Aquila in njegovo ženo Priscilo, bila sta iz Ponta, spreobrnila sta se na binško nedeljo leta 34; ko sta pridigo sv. Petra slišala, stanovala sta potem v Rimu; na povelje rimskega cesarja Klavdija sta se leta 48 iz Rima podala v Korint, k njima se je sv. Pavl podal leta 53 v jeseni, pri njih je Pavl med tednom delal suknenje plahte za šotore in si tako kruh služil; ob sabotih pa je v shodnici jude učil in jim pričal, de je Jezus odrešenik. Ker so pa nekteri judje terdo-

vratni bili, je zapustil njih shodnico in nevernikom je Jezusa oznanoval v hiši Tita Justa, ki je veren postal. Spreobernal se je tudi Krispus, sprednik shodnice z celo svojo družino ino veliko Korinčanov je sveti kerst sprejelo. In ker se je število verujočih od dne do dne množilo, ostal je v Korintu pol drugo leto. Ko je pa Gallio, mlajši brat modroslovca Seneka, v Ahaji deželni oblastnik postal, so se judi zoper Pavla vzdignili in ga peljali pred sodnijo; Gallio pa, ki se v verske reči ni hotel mešati, ker jih koker ajd tudi vedel ni, je tožnike nevslisane zapodil. Ko je veliko in lepo keršansko občino vstanovil, se je pri vernih poslovil in v ladjostaji Cenkra z Aquilom in Priscilo v barko stopil in po morju popotval v Efez, poglavitno mesto okrajne Jonije, je tu ukaželjnim judom obljubil, se drugo pot delj časa pri njih muditi, ker za zdaj je moral k praznikom v Jeruzalem hiteti.

Iz Efeza se je podal v Cezarejo, pozdravi verne in gre v Jeruzalem, kjer se je obljube Nazejcev oprostil, pozdravi verne in se poda v Antiohijo leta 54 in z veseljem pripoveduje vernim, kaj je Bog med neverniki po njem storil.

Tretje popotvanje.

Ko se je nekoliko časa med vernimi v Antiohiji mudil, je okoli leta 55 tretje popotvanje nastopil, in se poda iz Antiohije v Galacijo, od tod v Frigijo, povsod je vernim stanovitnost zaterdeval. Iz Frigije gre v Jonijo, v mesto Efezus, kakor je bil poprej obljubil priti, v tem mestu je bilo veliko judov in tu je učil pismoučeni Apollo iz Alexandrije in z njim dvanajst Janezovih učencev sv. evangelj, vendar še niso vsega nauka umeli, ker so bili le s kerstom Janeza keršeni, te je sv. Paul kerstil v imenu Jezusa, ker Janezov kerst ni bil prerojenje in posvečenje v novo stvar, ampak le v pripravo za Jezusov kerst; potem jih Pavl s poklado rok in molitvijo v veri poterdi ali birma, in sv. duh je čez nje prišel. Učil je Pavl neprestrašeno skoz tri mesce v judovski shodnici, ker so pa nekteri judje oterpnjeni ostali in božjo besedo gerdili, je Pavl shodnico zapustil in učil dve leti v dvorani Tiranna, učenika modroslovja; tako so vsi prebivavci Azije, t. j. Jonije imenovane „prokonzularska Azija“ tako judje kakor ajdje zveličavni nauk Jezusa po Pavlu slišali, tudi je Pavl z božjo pomočjo velike čudeže delal, tako de so njegove rute in pasove na bolnike pokladali, in boleznii so jih popustile, in hudi duhovi so šli iz njih. Ves Efez je stermel, sveta groza jih obhaja, in Jezusovo ime je bilo v veliki časti. Tudi veliko vernih je prišlo in so povedali in oznanili svoje grešne dela. Zmed tistih pa, ki so se z vražami pečali, jih je veliko prineslo svoje vražarske bukve in so jih vpričo vsih sožgali, na vrednosti za 50.000 denarov, po našim 15.000 goldinarjev. Tako je rastla, tako močno se je skazala beseda božja

Zdaj po neutrudnem delu je bil sv. Pavl sklenil skozii Macedonijo in Ahajo v Jeruzalem, in od tod v Rim iti. Že je v Macedonijo naprej pošlal dva svojih pomagavcev Timoteja in Erasta. Preden je pa Pavl sam odšel, je postal velik punt v mestu, srebrar Demetri, ki je tempeljske boginje Diane, katero so v Efezu visoko častili, delal, je po spreobernitvi nevernikov v dohodkih prikrajšan bil in derhal zoper Pavla in njegove tovarše spuntal, zgrabili so Gaja in Aristarha, bila sta Macedonea, in ko Pavl to zve, hoče med derhal stopiti, verni pa so mu ubranili, deželnega poglavarja kancler pomeri derhal in Pavl skliče učence, jih lepo podučii, se poslovi in gre v Macedonijo, od tod v Illiricum (Illiricum so Rimljani imenovali dežele na izhodni strani Italije in proti jugu reke Ister), od tod se je podal na Gerško, kjer se je tri mesce mudil. Ob tem času je prišel drugokrat v Korint, kjer je pri Kaju stanoval. Podal se je iz Korinta nazaj čez Macedonijo v malo Azijo. Od Filippe se je peljal po morju v Troado, tu je pred odhodom učil verne in mladenča Evtiha, kateri je iz tretjiga nadstropa o polnoči padel, k življenju obudil, in se podal v Assos, primorsko mesto Mizie, od tod je šel v Mitilene, poglavitno mesto na otoku Lezboz, od tod je jadral memo otoka Kioz proti otoku Samos in čez Trogillum v Milet, znamenito mesto v Jonii. Ker se mu je zavoljo bližnjih binkošti v Jeruzalem mudilo, in ni vtegnil več v Efez iti, je poslal po ondotne cerkvene starašine, da naj se v Miletu snidejo. Ko so bili ti častitljivi možje zbrani, jim je Pavl pridigoval; povedal jim je, da ga železje in bridkosti čakajo v Jeruzalemu, in da ga bo javelno kdo zmed njih več videl. Prerokoval jim je, da bodo zmed njih krivi učeniki vstali; priporočil jim je čuti nad seboj in božjo čedo, priporočil jih je Bogu, z njimi kleče molil in od jokajočih slovo vzal, ter v barko stopil in po morju dalej popotval do otoka Kos, memo Rodus v Pataro, poglavitno mesto v Likii pri sredzemlj-

skem morju; tu je šel v barko, katera je jadrala proti Fenicii. Jadrala je memo otoka Cipra v Tyrus, tu se je mudil sedem dni in je šel v Ptolomé, od tod v Cezarejo, tu se je mudil v hiši diakona Filipa in prerok Agab mu vzame pas, si prepaše roke in noge, in reče Pavlu: „Moža, kterega je ta pas, bodo v Jeruzalemu judje tako zvezali in ga nevernikom izdali.“ (Djnj. ap. 18, 11.) Pavl se ne vstraši, ker je za Jezusa vse terpeti pripravljen, in se poda v Jeruzalem.

V Jeruzalem pridši, se poda k Jakobu, kamor so se starašini zbrali in pripoveduje svoje popotvanje, svoje terpenje in kaj je zopet Bog po njem storil med neverniki; s hvaležnim srcem so Boga častili zavoljo razširjanja Jezusovega kraljestva, Oddal je mile darove, ki jih je bil od vernih iz ajdov za uboge verne Izraelce prinesel, in je hodil vsaki dan očitno v tempelj. Pridejo pa judi iz Azije, t. j. Jonije, vzdignejo hrup zoper Pavla in bi ga bili umorili, ko bi ga ne bil rimski jezernik Klavdi Lizia na grad „Antonia imenovan“ odpeljal; na zgornji stopnici je Pavl krepki govor do zbrane množice izustil in svojo nedolžnost živo dokazal; ker so ga pa judje le hotli umoriti, je bil že na steber privezan, da bi ga bičali, ko pa povej, da je rimski državlján, je bil brez bičanja v ječo peljan v dve verigi vkleknjen, in tako se je že prerokvanje Agaba spolnovati jelo. Drugi dan skliče jezernik veliki zbor in ukaže Pavla v zbor pripeljati, da bi zaslišal, kaj imajo zoper njega, ko Pavl pričuje, da ni nič hudega storil, ga zapove Ananija, vikši duhoven, po ustih vdariti in o svoji nedolžnosti govori, ter zbornike, ki so Farizeji in Saduceji bili, tako zmede, da so se med seboj sperli in nič zoper njega opravili. Jezernik ga reče nazaj v ječo peljati. Po noči se Pavlu gospod prikaže in mu reče: „Stanovitén bodi, kakor si od mene v Jeruzalemu pričal, tako moreš pričati v Rimu.“ (Djanj. apost. 23, 11.) S tem jenja tretje popotvanje svetega apostelna leta 58, ter se začne njegova zapertija in

Cetero popotvanje.

Ko je Pavl na gradu zapert bil, se je več kot 40 judov zbralo in so se zarotili, ne jesti ne piti, dokler Pavla ne umoré. Jezernik po nekem mladenču, ki je Pavlu v zlahti bil, za prisego judov zvé in zapové vojakom, po noči ga v Cezarejo odpeljati, kjer je Feliks bil deželni oblastnik. Peljejo ga na tihama po noči skozi mesto Antipatris v Cezarijo. Čez pet dni pridejo Ananija, vikši duhoven, starašini judovski in rimski besednik Tertul v Cezarejo, Pavla pri oblastniku tožit. V imenu vsih toži Tertul, da je Pavl puntar in prednik Nazarencév, t. j. kristjanov. Pavl se jim ob kratkem pa krepko odgovarja. Feliks vidi, da ga le iz sovraštva in iz slepega serda tožijo: pa vender še sklep odloži, ter stotniku povelje da, Pavla varovati, pa lepo z njim ravnati, mislil je namreč od vernih kaj denarja zanj dobiti.

Dve leti je bil zapert v Cezareji in je bil po odstavljenju Feliksa njegovemu nasledniku Porciju Festu zročén, pri katerem so ga zopet starašini tožili, pa Pavl jim je vse tožbe gladko overgel, in niso mu jih mogli spričati. Fest, judom vstreči, pregovarja Pavla, da naj bi v Jeruzalem šel, in ondi sojen bil. Pavl svest, da Judom krivice storil ni, se skliče na cesarja in judje so morali odstopiti.

Ko je čez nekej dni kralj Agrippa II., sin tistega Heroda, ki je bil sv. Janeza kerstnika usmertiti dal, s svojo sestro Bernico noviga oblastnika Festa pozdravit prišel, je Pavl tudi pred njim svojo nedolžnost terdil in pričal, in govoril od svoje čudovitne spreobertitve, od spolnovanja svojiga poklica, da se je Agrippa s Festom vred čudil in popolnoma nedolžnost Pavla spoznal, in bi bil oprostén, ko bi se na cesarja ne bil sklical. Tako so se tudi tu besede Jezusa spolnile: „Pred oblasnike in kralje bote peljani zavoljo mene, v pričanje njim (Judam) in ajdom.“ (Math. 10, 18.)

Ker je bilo sklenjeno, Pavla do cesarja poslati, ga je oblastnik z drugimi jetniki vred stotniku Juliju zročil, da naj jih v Rim prepelje. Stopijo tedaj v adramitarsko barko, (Adramit je bilo mesto v Miziji) in tako je nastopil Pavl nevarno popotvanje po morju, kot jetnik in hudodelnik.

Iz Cezareje je barka jadrála v Sidon, kjer je Pavl verne obiskal; od tod odrinejo dalej memo Cipra do ladostaje mesta Mire v Licii, tu stotnik z vsemi njemu zročénimi adramitarsko barko zapusti in se prestopi v aleksandriško, katera je na Laško jadrála. Zavoljo nasprotnih vetrov počasi lezejo in pridejo čez nekej dni v mesto Gnidus, na potoku tistega imena v Karii, in od tod memo otoka Kreta pri prigorju Salmone do luke Boniportus (dobri pristanek) blizo mesta Talasa, pozno v jesen je že bilo, konec

kimovca, ko se jesenski in zimski viharji pričnejo, zatorej je Pavl svetoval, ker o tem času je vožnja po morju zelo nevarna, čez zimo tu ostati. Barkini gospodar pa je djal, da naj bi šli unkraj otoka v luko Finike in ondi prezimili; Pavlov svèt je bil preslišan, in kar so odrinili, ali strašni vihar se vzdigne, in se je s tako silo v barko vperl, da ji brodnarji niso mogli kaj; pridejo na mali otok Kavda, pa vihar je še strašneje divjal in barko tako semtertje pljuskal, da so blago metali z nje v morje; tretji dan je bil še hujši vihar, da so celó barkino orodje v morje pometali. Tako hudo vreme je nekaj dni terpelo. Obnebje je bilo s črnimi oblaki prepreženo, in ni bilo videti ne solnca ne zvezde. Vse upanje, se še ohraniti, jim je upadlo, strah in groza vse preleti in niso ne jedli ne pili. V žalostnem obupu stopi Pavl kot tolaživni angelj med nje, in jim pove, da gospodov angelj ga je ponoči zagotovil, da druga nesreča jih ne bo zadela, nego ta, da barka se bo potopila. Štirinajsto noč po odhodu od Krete so se suhemu približali in na opomin Pavla nekoliko jedli, vse drugo pa v morje pometali; res so se bližali suhemu, in scer otoku Malta, zagledajo zaliv morja v deželo, ki je imel breg na obeh straneh, proti zalivu jadrajo, zagnani pa so bili na sipino in barka se na dvoje prekole, spredni konec se je zataknil v sipino, zadnjega pa so valovi razbili. Vojšaki so hotli jetnike pomoriti, pa stotnik zavoljo Pavla ne pripusti in vsi so se rešili, kakor je bil angelj gospodov Pavlu rekel, da nobeden zmed 276 oseb ne bo poginil.

Na Malti so ostali tri mesce, tu je Pavl ozdravil bolnega očeta poglavarjevega in še drugih veliko. Publi, poglavar in vsi otočani so ga visoko častili in mu pri majhinem otoku Selmon, kjer se je bila barka razbila, spominek postavili. (Jak. Mislin. IV. 264.) Kadar je čas prišel, se odpeljati, so jim otočani barko z vsem potrebnim napolnili in tako so na aleksandriški barki Kastor in Poluks, katera je na otoku prezimila, naprej odrinili in pridejo v Sirakus, primorsko mesto Sicilije in so tri dni tam ostali; od tod pridejo v Regium, primorsko mesto v Puteoli, mesto v Kampanii spodne Italije, tu so en dan ostali in pridejo od tod v Puteoli, tu se je Pavl pri vernih sedem dni mudil. Od tod so šli peš proti Rimu in pridejo do Forum Appii (majhino mestice pri cesti, katero je bogati rimski presodnik od Rima do Kapve izdelal, zato mu je bil osem mil od Rima lepi spominek postavljen, in krej, kjer je stal, je bil imenovan „terg Appia“), sim so Pavlu prišli verni iz Rima naproti, kar ga je zelo veselilo in oserčilo; dalej pridejo do Tres tabernae, (t. j. tri gostivnice, šest mil od Rima) in od tod v Rim, tu je stotnik Juli jetnike izročil vikešmu cesarskih životajcev, in ta je Pavlu pripustil, si stanovanje najeti, kjerkoli bi hotel; le vojaka je morel zmiraj pri sebi imeti, kteremu je bil k levi rami priklenjen. Čez tri dni skliče imenitniši zmed Judov k sebi, in jim pove, zakaj so ga kot jetnika v Rim pripeljali in jim na odločen dan Jezusa oznanuje, nekaj jih je verovalo, nekaj pa nevernih ostalo. Ostal je Pavl dve leti v ti lahki zapertii, torej leta 62 in 63, je vse sprejemal, ki so k njemu prišli, jude in ajde, in je oznanoval z vso serčnostjo Jezusa Kristusa. Toliko pripoveduje sv. Lukež od Pavla v apostolskim djanju, daljne sporočila od njega imamo od cerkvenih učencov.

Peto popotvanje.

Ko je Pavlova zatožba do cesarja prišla in sam tudi pri cesarju se zagovarjal, bil je nedolžen spoznan in ispuščen in je leta 64 še peto popotvanje nastopil. Šel je proti Španskemu, kakor je serčno želel, tje priti, kar naznani Rimlj. 15. 24., in Klemen Rimljan, četerti papež (I. Epist. ad Corinth. 5.) zagotovi, de je Pavl pred svojim mučenstvom do meje večerne dežele (do Španskega) prišel.

V prvi rimski zapertii je sveti apostelj tudi serčno želel, se še enkrat v Macedonijo in malo Azijo podati, da bi verne v Filippah in v Kolosi (mestu Frigije, kjer je učenc in pomočnik Pavla Epafras iz judov in ajdov keršansko občino vstanovil) objiskal; to sam piše v listu do Filipp. 2. 24.; in do Filemona 22. Vernivši se iz Španskega je tudi te dva mesta objiskal in je tudi v družni svojega učenca Timoteja v Efez prišel, tu tega učenec škofa postavil in mu en list iz Filippe, enega pa iz Rima v drugi zapertii pisal. Tudi je na tem popotvanju Pavl prišel na otok Kreto, in je tu svojega učenca Tita škofa postavil (M. J. Mak v Koment Pavlovih listov 1841), kateremu je tudi pastirski list pisal.

Prišel je tudi, kakor cerkveni učenik Euzebi piše, še enkrat v Korint, kamor je tudi sv. Peter leta 66 prišel; skupaj sta šla v Rim, kjer je že Neron kristjane preganjal, bila sta oba vjeta in v ječo veržena, imenovana mamertinska ječa, katera je bila v skalo vsekana; pred smertjo sta oba aposteljna še imela veselje, dva svojih varhov, Procesa in Martinijana, in 47 družih jetnikov k veri spreobrniti in kerstiti, kateri so vsi tudi smert za Kristusa prestali, kakor sveta aposteljna. Osem mesecev sta stebra Kristusove cerkve v strašni ječi zaperta in en dan, 29. rožnika leta 67 usmertena; Peter je bil križan, Pavl, kot rimski državlján, z mečem ob glavo djan tisuč stopin na cesti, katera v Ostio pelje. Tako se je sv. Pavl trudil za rasiro sv. Kristusove vere, katero je na peterem popotvanju serčno oznanoval in 14 lepih listov pisal; spolnilo se je nad njim, kar je po angelu Bog Ananiju, ki ga je kerstil, od njega rekel: „Ta je meni izvoljena posoda, de bo moje ime nosil pred nevernike in kralje in Izraelove otroke; in pokazal mu bom, koliko mu je treba za moje ime terpeti.“ (Djanje ap. 9. 15, 16.) Trudil se je za jude in nevernike, ker je hotel vsim vse biti, de bi Bogu vse pridobil; trudil pa se je za nebesa, v katere je bil pri Listri, ko so ga bili kamnjali, zamaknjen, kakor sam piše v II. listu do Korinč. 12. 1., vse terpenje se mu je le majhno zdelo v primiri z neizrekljivim nebeškim veseljem, katerega že od leta 67 vživa in ga bo na vse vekomaj vžival.

Novomesto, meseca junija 1866.

P. Ignaci Staudacher.

Schul-Nachrichten.

I. Lehrkörper.

Name und Charakter der Lehrer	Im ersten Semester		Im zweiten Semester		Wöchentliche Stundenzahl	
	Lehrgegenstand	Classe	Lehrgegenstand	Classe	I. Sem.	II. Sem.
P. Bernard Vovk, Prof. u. Director	Mathematik Physik	VI. IV. VII. VIII.	Mathematik Physik	VI. III. IV. VII. VIII.	12	14
P. Rafael Klemenčič, Professor	Geogr. u. Geschichte Philos. Propädeutik	V—VIII. VII. VIII.	Deutsch Geogr. u. Geschichte Philos. Propädeutik	VIII. V—VIII. VII. VIII.	16	19
P. Fulgenz Arko, Professor	Latein Geogr. u. Geschichte	VII. VIII. III.	—	—	13	—
P. Burghard Schwinger, Professor	Latein Deutsch	I. VI. I.	Latein	I. III. VI.	17	20
P. Gratian Ziegler, Professor	Deutsch Slovenisch Naturgeschichte	V. VI. II. IV. I. II. III. IV. VI.	Deutsch Slovenisch Naturgeschichte	I. V. VI. II. IV. I. II. V. VI.	19	20
P. Regalat Stamcar, Professor	Latein Deutsch Geogr. u. Geschichte	IV. IV. I. II. IV.	—	—	18	—
P. Ladislaus Hrovat, Professor	Griechisch Slovenisch	IV. VI. VII. VI. VII.	Latein Griechisch Slovenisch	VII. VIII. VI. VII. VI. VII.	17	23
P. Ignaz Staudacher, Katechet	Religion	I—VIII.	Religion Deutsch	I—VIII. VII.	17	20
P. Cajetan Picigas, supplirender Lehrer	Latein Deutsch Slovenisch	III. III. VII. VIII. I. III.	—	—	19	—
P. Gottfried Hlebec, supplirender Lehrer	Latein Deutsch Mathematik	II. V. II. II.	Latein Deutsch Slovenisch Mathematik	II. V. II. I. II.	20	22
P. Innocenz Gnidovec, supplirender Lehrer	Mathematik	I-V. VII. VIII.	Mathematik	I—V. VII. VIII.	17	17
P. Adolf Kokalj, supplirender Lehrer	Griechisch Slovenisch	III. V. VIII. V. VIII.	Griechisch Slovenisch	III. V. VIII. III. V. VIII.	19	21
Fr. Eugen Hegler, supplirender Lehrer	—	—	Deutsch Geogr. u. Geschichte	III. I—IV.	—	15
Fr. Pius Kopitar, supplirender Lehrer	—	—	Latein Griechisch Deutsch	IV. IV. IV.	—	13

Sämmtliche Mitglieder des Lehrkörpers gehören der krainisch-croatischen Franciscaner Ordensprovinz an.

II. Freie Lehrgegenstände.

- Italienische Sprache:** I. Abth. wöchentlich 2 Stunden mit 8 Schülern; II. Abth. wöchentlich 2 Stunden mit 5 Schülern, nach Fornasari-Verce's theoret. - prakt. Anleitung. Lehrer: P. Gratian Ziegler.
- Gesang:** I. Abth. die Anfangsgründe aus dem Gesange 2 Stunden wöchentlich mit 28 Schülern; II. Abth. die Sopranisten und Altisten 2 Stunden wöchentlich mit 8 Schülern; III. Abth. Männerchor 3 Stunden wöchentlich mit 28 Schülern. Piskar Franz und v. Rus Edwin sind wegen des Voreinübens mit den einzelnen Stimmen ausser den Stunden lobenswürdig.

III. Statistische Uebersicht der Schüler.

		C l a s s e								Zusammen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Oeffentliche Schüler	Am Anfange des Schuljahres eingeschrieben	34	34	20	24	27	29	27	15	210
	Aus der vorhergehenden Classe traten ein	—	32	17	23	20	28	25	14	159
	Es wiederholten die Classe	1	2	—	—	2	1	1	—	7
	Von Aussen kamen hinzu	33	—	3	1	5	—	1	1	44
	Abgegangen während des Jahres	3	2	3	1	2	1	1	2	15
	Zugekommen während des Jahres	—	1	1	—	—	—	—	—	2
	Verblieben am Ende des Jahres	31	33	18	23	25	28	26	13	197
Privatisten	2	—	—	—	—	—	—	—	2	
<i>D a r u n t e r s i n d</i>										
Nach der Verschiedenheit der Muttersprache	slovenisch	32	34	17	21	25	28	25	11	193
	croatisch	—	—	1	1	—	—	1	—	3
	deutsch	1	—	—	1	1	—	—	2	5
Das Schulgeld Zahlende à 6 fl. 30 kr. ö. W.	im ersten Semester	35	3	6	4	8	6	4	4	70
	im zweiten Semester	14	2	12	4	9	6	7	5	59
Vom Schulgelde Befreiete	im ersten Semester	—	31	14	20	19	23	23	11	141
	im zweiten Semester	20	31	7	19	16	22	19	8	143
Die Aufnahmstaxe à 2 fl. 10 kr. ö. W. Zahlende		36	1	4	1	5	—	1	1	49
Stipendisten		—	1	2	1	3	—	1	2	10

Nach der Religion: Alle römisch-katholisch. — Betrag des Schulgeldes im ersten Semester 441 fl., im zweiten Semester 371 fl. 70 kr., mithin im Ganzen 812 fl. 70 kr. — Betrag der Aufnahms-taxen 102 fl. 90 kr. — Betrag der Stipendien 690 fl. 31 1/2 kr. ö. W.

IV. Maturitäts-Prüfungen.

Die Maturitätsprüfung im Schuljahre 1865 fand unter der Leitung des Herrn Schulrathes Dr. Anton Jarz den 3. und 4. August statt. Das Ergebniss derselben ist aus dem folgenden Verzeichniss zu entnehmen:

Verzeichniss

der Schüler, die sich am Schlusse des Schuljahres 1865 der Maturitäts-Prüfung unterzogen.

Post-Nr.	N a m e	Vaterland	Geburtsort	Alter	N o t e	Künftiger Beruf
1	Basaj Johann	Krain	Bernik	25	reif	Post
2	Derganeec Jacob	Krain	Semič	23	reif	Militärist
3	Jelenec Alois	Krain	Beršlin	21	reif mit Auszeichnung	Medicin
4	Kalan Jacob	Krain	Radovica	23	reif	Theologie
5	Koren Ignaz	Krain	St. Ruprecht	26	reif	Theologie
6	Kristof Rudolf	Krain	Černomelj	22	reif mit Auszeichnung	Medicin
7	Lichtnegel Josef	N.-Oesterreich	Wien	18	reif mit Auszeichnung	Jus
8	Lušin Anton	Krain	Ribnica	23	reif	Theologie
9	Roblek Andreas	Krain	Radeče	20	reif	Theologie
10	Schweiger Franz	Krain	Černomelj	20	reif mit Auszeichnung	Theologie
11	Valentinčič Ignaz	Krain	Bičje	23	reif	Theologie
12	Vidic Franz	Krain	Laibach	23	reif	Philosophie
13	Alfred Graf Coronini v. Kronberg	Krain	Savenstein	19	reif	Jus
14	Scheicher Josef	Steiermark	St. Stefan ob Stainz	23	reif mit Auszeichnung	Theologie

Von 1—12 sind öffentliche Schüler, 13 und 14 Externe.

Die schriftlichen Prüfungen der diesjährigen Maturitätsprüfung fanden vom 25. bis 30. Juni statt; der mündliche Theil der Prüfung wurde am 18. und 19. Juli unter der Leitung des Herrn Schulrathes Dr. Anton Jarz vorgenommen. Das Ergebniss ist aus dem folgenden Verzeichnisse zu entnehmen.

Verzeichniss

der Schüler, die sich am Schlusse des Schuljahres 1866 der Maturitäts-Prüfung unterzogen haben.

Post-Nr.	N a m e	Vaterland	Geburtsort	Alter	N o t e	Künftiger Beruf
1	Böhm August	Krain	Grič	19	reif mit Auszeichnung	Philosophie
2	Dolenec Jacob	Krain	Weixelberg	20	reif	Theologie
3	Gandini Weikhard	Krain	Bischoflack	20	reif	Theologie
4	Jančigar Carl	Krain	Žužemberk	20	reif mit Auszeichnung	Theologie
5	Linhart Wilhelm	O.-Oesterreich	Losensteinleiten	20	reif mit Auszeichnung	Philosophie
6	Piskar Franz	Krain	Gurkfeld	18	reif	Jus
7	Podboj Anton	Krain	Ribnica	20	reif	Theologie
8	Röthel Mathias	Krain	Nesselthal	23	reif	Jus
9	Stanič Josef	Istrien	Novigrad	23	reif	Medicin
10	Šobar Michael	Krain	Toplice	22	reif	Theologie
11	Trenc Ferdinand	Krain	St. Barthelmä	20	reif mit Auszeichnung	Medicin
12	Varl Thomas	Krain	Kropa	20	reif	Theologie
13	Vončina Philipp	Krain	Unter-Idria	23	reif	Theologie
14	Lapajne Johann, Externer	Krain	Krainburg	20	reif	Jus

V. Themen,

gegeben den Schülern des Obergymnasiums.

a) Deutsche.

VIII. Classe.

1. Charakteristik Rüdiger's im Nibelungenliede. — 2. Welche Ideen liegen den drei mittelhochdeutschen Gedichten: Artus, Gral und Parzival zu Grunde. — 3. Ueber den Vorzug des Drama vor dem Roman. — 4. Wird Andreas Griphius mit Recht Vater und Begründer der gelehrten Behandlung des deutschen Drama genannt? — 5. Welche Ansichten vertritt Lessing in seinem berühmten Werke „Hamburgische Dramaturgie“ bei der Bekämpfung der französischen Tragödie? — 6. Das Historische in der Wilhelm Tell's Sage. — 7. Freie Aufgabe. — 8. Versuch einer Abschiedsrede eines Abiturienten. — 9. Freie Aufgabe. — 10. Ueber den Nutzen der Gymnasien. — 11. Entstehung und Bedeutung des Ghibellinen- und Guelfenstreites. (Für die Maturitäts-Prüfung.)

VII. Classe.

1. Begriffsentwicklung der Poesie überhaupt und deren Grundformen. — 2. Ueber das Wesen der lyrischen Dichtkunst und ihrer Gattungen. — 3. Opitz' Verdienste auf dem Gebiete der deutschen Literatur. — 4. Wie bringt Klopstock die dreifache Idee der Religion, Vaterlandsliebe und Freundschaft, die sich in seinen dichterischen Werken vorfindet, zur Anschauung? — 5. Was versteht man unter der Bardenpoesie und welche deutsche Dichter des 18. Jahrhunderts haben sich auf diesem Gebiete mit Glück versucht? — 6. Die Ursachen des Aberglaubens. — 7. Betrachtung über ein Vogelnest. — 8. Freies Thema. — 9. Der Ackerbau, eine vorzügliche Schule der Religiosität. — 10. Begriff und Arten der Prosa in den sieben Zeiträumen derselben.

VI. Classe.

1. Eine schlechte Gewohnheit ist ein eisernes Kleid. — 2. Durch welches Benehmen ehrt der Studirende sich und seinen Stand? — 3. Warum bemerken wir fremde Fehler leichter als eigene? — 4. Hast du deine Pflicht treu gethan, blickt dich die Freude segnend an. — 5. Die Erinnerung an überstandene Leiden ist nicht bloß angenehm, sondern auch förderlich. — 6. Warum fühlen wir uns in der Gottes schönen, freien Natur gewöhnlich frisch und fröhlich? — 7. Aus welchen Quellen fließt die Bescheidenheit? — 8. Wie erhalten wir uns ein heiteres Gemüth? — 9. Wahres Unglück bringt der falsche Wahn. — 10. Satyrischer Brief an einen nachlässigen Studenten am Schlusse des Schuljahres.

V. Classe.

1. Meine Schulferien. — 2. Der Spätherbst, eine Schilderung und Betrachtung. — 3. Kenntnisse sind besser als Reichthum. — 4. Schilderung der Tagesbeschäftigung eines Studirenden. — 5. Wozu soll uns der Gedanke erwecken: Gott sieht uns? — 6. Die ersten Frühlingszeichen um Rudolfswerth herum. — 7. Vergleich der erwachenden Natur im Frühlinge mit der sich im Gymnasium erschliessenden Bildung des Jünglings. — 8. Schilderung eines schönen Maimorgens. — 9. Der wahre Freund und der Schmeichler. Parallele. — 10. Gedanken eines fleissigen und eines nachlässigen Studirenden am Schlusse des Schuljahres.

b) Slovenske.

VIII. razred.

1. Bistvo in lastnija Kristusove crkve. — 2. *Ἐν τῷ ψοροεῖν μηδὲν ἡδιστος βίος — ἕως το χαίρειν καὶ τὸ λυπεῖσθαι μάθης.* (Soph. Aias 554 — 555.) — 3. V čem se razločuje novoslovenska sklanjava in sprega od staroslovenske? — 4. Slepi slikar in gluhi godec. — 5. Španska nasledstvena vojska. — 6. Trubar in njegovi sodelavci. — 7. Klopstockove zasluge na polji nemškega slovstva gledè na trojno idejo v njegovih poetičnih spisih. — 8. Sokratov značaj (po Apologiji). — 9. Trubarjev spominek v Deren-

dingi. — 10. Kako je postal Konstantin Véliki samovladar? — 11. Slovenski pisatelji od Krena do Kopitarja. — 12. Kako je cesar Julian kristjane preganjal? — 13. Začetek posvetne oblasti papeževe. — 14. Vodnik preroditelj slovensčine. — 15. Kako je kršnanstvo Slavjanom došlo? — 16. Slovenske slovnice do Metelšice. — 17. Razmere med crkvi in državo v srednem veku. (Za maturo.)

VII. razred.

1. Čertice iz šolskih počitnic. — 2. Kakošnega vpliva na Slovence so bile vojske Karola Vélikega? — 3. Kako spravlja Sokrat razperta dva brata? — 4. Demostenova mladost in uk. — 5. Demosten kot govornik in državlján. — 6. Celsae turres graviore casu decidunt feriunt summos fulgura montes. Hor. II. 10. (Dokazano po izgledih iz zgodovine.) — 7. Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari. — 8. Gvelfi in Gibelini. — 9. Razlogi križankih vojská (a. po katoliških, b. po protestantskih zgodovinarjih). — 10. Prevod in slovniški komentar iz Staroslov. (Nestor gl. 20.) — 11. Ktere tvarine ima zrak v sebi in čemu so? — 12. Kakošno zgodovinsko podlago ima povest o Vil. Telu?

VI. razred.

1. Prosta naloga. — 2. Začetek in pomen rimskih plebejcev. — 3. *Χάρις χάριρ τίκτει*. — 4. Posnetek 6. speva Iliade. — 5. Herodotova mladost. — 6. Herodotovo potovanje. — 7. Herodot kot zgodovinar. — 8. Non assa columba venit per auras, nec moli in lecto cubit sapientia (obrnjeno na šolsko mladino). — 9. Pervi Triumvirat (a. kako so se sedinili možje raznega značaja, b. kako so delovali v razrušenje republike, c. zakaj so se razperli). — 10. Vpliv preprirov med patriciji in plebejci na razvitek rimske države. — 11. Zakaj se zove Konstantin „Véliki“ (a. Administracija, b. Kristjanstvo, c. Bizansko). — 12. Preseljevanje narodov (a. kaj je bilo vzrok, b. kateri narodi, c. ktere rimske pokrajine so porušili?). — 13. Prevodi, slovniški komentar iz Staroslovenščine (tri naloge iz Ostrom.). — 14. Sonetje.

V. razred.

1. Zavest, da spolnuješ dolžnosti svojega stanu, te nar bolj osreči. — 2. Kako se je pripravljál Kir na vojsko zoper svojega brata Artakserksa? (po Ksenotontu). — 3. Kdor slovenščino ljubi, čedi in lika, jo pri sebi in pri drugih. (Slomšek.) — 4. Greh prvih staršev. — 5. Prevod iz Anabasis (III, 1—8). — 6. Bistra glava brez npravnega značaja ne velja nič. — 7. Ali je slovenski jezik zmožen, Slovence izobraziti? — 8. Umetnije in znanstva starih Egipčanov. — 9. Krst pri Savici (mera, zgodovinska podlaga, posnetek zapopadka). — 10. O stopicah in stihih. — 11. Numa Pompili (po Liviju). — 12. Prevod iz Iliade (I, 129—146). — 13. Sedem sinov (po epični pesmi od J. Žemlja). — 14. Marte dominante Musae exulant. — 15. Prvi spev Iliade. — 16. Perzjanske vojske. — 17. *Ἀρθρωπος ὦν τοῦτ' ἴσθι καὶ μέμνησ' ἀέτ*. — 18. Homerov šestomer. — 19. Končano je — na čelu pot ratarju. Se posuši, za trud dobi plačilo. (Umek.)

VI. Zuwachs an Lehrmitteln.

A. Lehrerbibliothek.

Aus der Dotation von 52½ fl. wurde angeschafft: 3 Relief-Karten. — Höhenschichten-Karten, 1. Lfg. — Krüger's latein. Grammatik. — Natur und Offenbarung, J. 1865. — Oesterr. Geschichte für das Volk, 2., 3. und 12. Bd. — Peter's römische Geschichte, 3. Bd. — Geschichte der deutschen Literatur von Gervinus, 5 Bde. — Slovanska apostola ss. Ciril in Metod, von Bily, slov. von Majeiger. — Livius 39—42 Ed. Weissenborn.

Vom hohen k. k. Staatsministerium wurde gnädigst verabfolgt: Zeitschrift für die österr. Gymnasien. — Von der hohen k. k. Landesregierung: Verordnungen für das Herzogthum Krain. — Erste dalmat.-croat.-slavonische Ausstellung in Agram 1864.

An Geschenken: Menke's Orbis antiqui descriptio, von der löbl. geographischen Anstalt Julius Perthes in Gotha. — Dr. Pfannerer's deutsches Lesebuch für die unteren Classen der Gymnasien, von der löbl. Buchhandlung des Herrn Tempsky in Prag.

B. Schülerbibliothek.

Aus den Aufnahmestaxen wurde angeschafft: Oesterr. Geschichte für das Volk, 2., 3. u. 12. Bd. — Charakterbild aus der Weltgeschichte, von Schöpferer, 3 Bde. — Kirchengeschichte in Lebensbildern, von Stiefelhagen, 2 Bde. — Convertitenbilder, 1. Bd. 1. Abth., von Rosenthal. — Die Convertiten, 1. Bd., von Raes. — Aus fernen Welten, von Trei. — Amerikanische Reise- und Kriegsbilder. — Das Paradies in der Wüste. — Die Scalpjäger, von Bade. — Die Schiffbrüchigen. — Der goldene Traum. — Der rothe Erich, von Balantyne. — Vaterländische Bilder, 3 Bde., von Wenzig und Körner. — Lebenserinnerungen, von Carus, 2. Th. — Der Bienenjäger, von Cooper. — Das Buch der Reisen und denkwürdigen Entdeckungen, 8 Bde. — Erste Sammlung merkwürdiger Reisebeschreibungen, 12 Bde. — Neue Sammlung, 7 Bde., von Campe. — Slovanska apostola ss. Ciril in Metod, von Bily, slov. von Majeiger. — Drobince für 18^{65/66}.

An Geschenken: Karačić Novi Zavjet, vom Herrn Franz Vidic in Graz. — Hieronymi Megiseri Annales Carinthiae, Lipsiae 1612. — Variar tabulae geographicae. — Wiens Tage der Gefahr und die Retter aus der Noth im J. 1830. — Gellert's sämtliche Schriften, 1. Thl. — Strahlheim, das Jahr 1830, 2 Bde. — Die Goldgrube oder der erprobte Rathgeber. — Baraga's Geschichte, Charakter, Sitten und Gebräuche der nordamerikanischen Indier. — Der verständige und sichere Wetterprophet, vom Herrn Johann Plantan in Rudolfswerth. — Bremiker's Logarithmen-Tafeln. — Auszug von den Sitten und Gebräuchen der alten Römer. — Gellert's moralische Gedichte und Lieder. — Gellert's Abhandlungen und Reden. — Lucian's Werke, 3.—6. Bd. — Livius, römische Geschichte, 3.—10. Bd., vom Herrn Kljun in Rudolfswerth.

C. Physikalisches Cabinet.

Aus den mit hochlöbl. k. k. Landesregierungs-Erlässen vom 27. Jänner und 10. Juli 1866, Z. 6357, bewilligten 200 fl. ö. W. wurden angeschafft: Ein berganlaufender Kegel. — Eine Boussole mit Meridian und Sonnenuhr. — Ein Rheostat. — Eine Widerstandssäule. — Zwei Hartgummischeiben, 26" im Durchmesser. — Zwei Grove'sche Elemente.

D. Naturhistorisches Cabinet.

Dieses erhielt einen Zuwachs von 150 Stück zoologischer Objecte, theils angeschafft, theils Geschenke der Herren: Albin Graf Malgheri di Comandona, Herrschaftsbesitzer zu Wördl; Josef Skušek, k. k. Official in Rudolfswerth; Anton Jazbec, Registratur-Official bei dem k. k. General-Commando in Udine; Johann Parkel, Herrschaftsverwalter; Johann Jereb und Franz Jančar, Gymnasial-Schüler.

Die Mineraliensammlung wurde durch sechs Stalaktiten vermehrt.

Die Münzsammlung erhielt an Geschenken 56 silberne und 31 kupferne Münzen, davon vom Herrn Georg Sterbenec, Dr. U. J., Cooperator in Krainburg, 53 silberne und 16 kupferne, die andern aber von den Herren Josef Wagner, k. k. Hilfsämter-Director in Rudolfswerth, Franz Jarec, Theologe, Anton Koprivec und Johann Jereb, Gymnasial-Schüler.

VII. Gymnasial-Unterstützungsfond,

gegründet vom hochw. Herrn Bartholomäus Arco, Ritter des Franz-Joseph-Ordens, inful. Probst, Dechant und Stadtpfarrer, aus Anlass der erfreulichen Geburt des kais. Kronprinzen Rudolph.

In diesem Jahre sind 75 fl. 60 kr. eingegangen, Geschenke des P. T. Herrn Barthol. Arco; der P. T. Herren Canonici Franz Xav. Jelovšek, Josef Žagar, Andreas Meterc, Matthäus Svetličič; der Herren Pfarrer Johann Verščaj, Johann Bačnik, Jacob Scala, Jacob Jerin, Caspar Martinc, Josef Rome, Stefan Turk, Josef Orešnik; des Herrn Josef Ritter v. Scheuchenstuel, k. k. Landesgerichts-Präsident; des Herrn Raimund Zhuber Edler v. Okrog, k. k. Kreisgerichtsrath; des Herrn Josef Ekel, k. k. Bezirksvorsteher; des Herrn Pfefferer, k. k. Kreis-Commissär; der Herren Bezirksamts-Kanzellisten Johann Neckermann und Anton Saje; des Herrn Josef Rosina, k. k. Hof- und Gerichtsadvocat; des Herrn Anton Rohrmann, Realitätenbesitzer. — An Interessen von Obligationen 41 fl. 9 kr.

Ausgegeben wurden für eine National-Anlehens-Obligation pr. 80 fl. — 54 fl. 30 kr. und an Unterstützung armer Studenten 44 fl. 88 kr.

Indem die Direction den edlen Wohlthätern und Jugendfreunden den ergebensten Dank abstattet, bittet sie um fernere grossmüthige Unterstützung und hofft, dass sich die Schüler der empfangenen Wohlthaten durch gesittete Aufführung, Fleiss und guten Fortgang würdig und dankbar beweisen werden.

VIII. Erlässe und Verordnungen der hohen vorgesetzten Behörden.

H. k. k. St. M. E. vom 25. Juni 1865, Z. 2065 C. U., betreffend die Einführung von Lehrbüchern und Lehrmitteln an Mittelschulen.

H. k. k. St. M. E. vom 17. März 1866, Z. 1923 C. U., betreffend die Benützung der öffentlichen Bibliotheken von Seite der Professoren der Hoch- und Mittelschulen.

H. k. k. St. M. E. vom 2. Mai 1866, Z. 4634, wodurch eine allgemein giltige Norm zur Abfassung von Schulzeugnissen für sämtliche, dem hohen Staatsministerium unterstehende Mittelschulen, Gymnasien und Realgymnasien, dann selbstständige Realschulen eingeführt wird.

Die Hauptpunkte dieses Erlasses sind folgende:

Die äussere Form des Zeugnisses ist beizubehalten, nur hat unter den Rubriken der allgemeinen Urtheile jene über **Aufmerksamkeit** zu entfallen. Eine Classification des Fleisses in jedem einzelnen Gegenstande ist nicht gestattet.

Für die Classification gilt folgende Notenscala:

Für die Sitten: musterhaft, lobenswerth, entsprechend, minder entsprechend, nicht entsprechend.

Für den Fleiss: ausdauernd, befriedigend, hinreichend, ungleichmässig, gering.

Für den Fortgang: ausgezeichnet, vorzüglich, lobenswerth, befriedigend, genügend, nicht genügend, ganz ungenügend.

Auf jedem Zeugnisse soll für Sitten, Fleiss und Fortgang die Notenscala abgedruckt werden.

Im Einzelnen haben sich die Lehrkörper an nachstehende Bestimmungen zu halten:

I. Für die Bezeichnung besonders guter Schülerleistungen gelten drei Prädicate: ausgezeichnet, vorzüglich, lobenswerth, so dass den Lehrern der einzelnen Fächer zu passender Abstufung ihres Urtheiles eine angemessene Auswahl gegönnt ist. Hiebei ist es selbstverständlich, dass die Note „ausgezeichnet“ nur in solchen seltenen Fällen anzuwenden ist, wo die Leistungen eines Schülers in dem betreffenden Fache über das von der Schule in dieser Classe geforderte Mass hinausgehen und so eine Auszeichnung begründen.

Für Leistungen, die sich über das Gewöhnliche erheben, ohne deshalb über das von der Schule geforderte Mass hinauszugehen, besteht die Bezeichnung „vorzüglich“; für Leistungen endlich, die als durchweg gut, aber doch nicht als hervorragend bezeichnet zu werden verdienen, ist die Note „lobenswerth“ bestimmt, die somit die Grenzscheide zwischen den Prädicaten für die Classe mit Vorzug und für die erste Fortgangsschule bildet, für welche letztere die beiden Prädicate „befriedigend“ und „genügend“ gelten.

Die allgemeine erste Fortgangsschule mit Vorzug ist dann zu ertheilen, wenn in einem Zeugnisse kein Prädicat unter „befriedigend“ und wenigstens eines über „lobenswerth“ lautet; ferner, wenn jedes darin befindliche „befriedigend“ entweder durch ein „vorzüglich“ oder durch ein „ausgezeichnet“ aufgewogen wird und noch als Rest eine Note übrig bleibt, die über „befriedigend“ lautet.

II. Für die erste Classe sind ausser dem eventuell eintretenden Prädicate „lobenswerth“ die Ausdrücke „befriedigend“ und „genügend“ bestimmt, von denen der erstere einen höheren Grad der Reife des Schülers in dem betreffenden Gegenstande bezeichnet, der zweite als Durchschnittsnote für solche Leistungen zu gelten hat, die für ein Aufrücken des Schülers in die nächste höhere Classe unbedingt gefordert werden müssen. Bezeichnungen wie „eben genügend“, „kaum genügend“ und ähnliche sind zu vermeiden, weil sie zu schwankend in ihrer Bedeutung sind, um auf sie ein entscheidendes Urtheil über die Reife oder Nichtreife des Schülers zum Aufsteigen in die nächst höhere Classe zu begründen.

Für die zweite Fortgangsklasse ist das Prädicat „nicht genügend“ und eventuell das Prädicat „ganz ungenügend“ bestimmt. Es ist hiebei an der Bestimmung des Organisations-Entwurfes, dass einem Schüler, der auch nur in einem Gegenstande für den Unterricht in der nächst höheren Classe unreif ist, die zweite Fortgangsklasse ertheilt werde, sowie an der weiteren Bestimmung desselben Organisations-Entwurfes, dass eine Wiederholungsprüfung nur in dem Falle zu gestatten ist, wenn sich die nicht genügenden Leistungen auf einen einzigen Gegenstand beschränken, unverrückt festzuhalten. — Demgemäss hat die zweite allgemeine Fortgangsklasse schon bei einem „nicht genügend“ im Zeugnisse zu erfolgen.

Die dritte allgemeine Fortgangsklasse ist bei drei „nicht genügenden“ Noten zu ertheilen, oder wenn zu einem „nicht genügend“ in einem Gegenstande sich noch ein „ganz ungenügend“ in einem zweiten Gegenstande gesellt.

III. Für jeden Gegenstand soll nur Eine Note gegeben werden.

Eine nähere Motivirung des Urtheiles über die Leistungen eines Schülers erscheint nur dann gerechtfertiget und zulässig, wenn ein Mangel in denselben zu bezeichnen ist; bei genügenden oder gar lobenswerthen Leistungen ist eine Motivirung des Urtheiles unstatthaft.

IV. In Bezug auf die Location der Schüler reichen die bestehenden Vorschriften aus; nur wird zum Behufe ihrer strengen Durchführung auf folgende Punkte speciell hingewiesen. Als allgemeiner Grundsatz hat zu gelten, erstens: dass jeder Schüler mit einer minder entsprechenden Sittennote hinter seinen Mitschülern gleicher Kategorie, welche in den Sitten entsprechen, zu lociren ist, und zweitens: dass kein Schüler mit minder entsprechender Sittennote unter die Vorzugsschüler eingereiht werden darf.

Die Locirung sämtlicher Schüler einer Classe ist von allen in dieser Classe beschäftigten Lehrern unter Vorsitz des Directors in der hiefür bestimmten Classenconferenz gemeinschaftlich vorzunehmen.

Da für jene Schüler, welche vom Gymnasium an die Universität übertreten, am Schlusse des zweiten Semesters der achten Classe an die Stelle der Versetzungs-Prüfung die Maturitäts-Prüfung tritt und für diese ein eigenes Zeugniß anstatt des Semestral-Zeugnisses auszustellen ist, so haben die oben für die Semestral-Zeugnisse festgesetzten Ausdrücke auch für die Maturitäts-Zeugnisse allgemeine Anwendung zu finden, und für die Zuerkennung der Reife mit Auszeichnung, der einfachen Reife und der Nichtreife gilt derselbe Massstab, der bei Ertheilung der allgemeinen ersten Fortgangsklasse mit Vorzug, der ersten und zweiten Classe zum Schlusse eines Semesters zu gelten hat.

Analog zu dem bei der Reparation eines Semestral-Zeugnisses mit zweiter Fortgangsklasse einzuhaltenden Vorgange kann einem Abiturienten, der bei der Maturitäts-Prüfung aus einem einzigen Gegenstande nicht genügt, von der Prüfungs-Commission die Ablegung einer wiederholten Prüfung aus diesem einen Gegenstande noch vor Beginn des neuen Schuljahres gestattet werden, wenn nämlich das minder Entsprechende der Leistungen in diesem Gegenstande mehr einer mangelhaften Uebung des Gedächtnisses als einem vollkommenen Abgang des nöthigen Verständnisses zuzuschreiben ist. Die Prüfungs-Commission zu bestimmen, vor welcher eine solche vor Beginn des neuen Schuljahres abzulegende Wiederholungsprüfung stattzufinden hat, wird Sache des Schulrathes sein.

Im Uebrigen werden die bestehenden Verordnungen über die Abhaltung und Wiederholung der Maturitäts-Prüfung aufrecht erhalten.

Die Bestimmungen dieses hohen Ministerial-Erlasses treten mit Beginn des Schuljahres 1867 in Wirksamkeit.

Als zulässig zum Lehrgebrauche sind durch Erlässe des hohen k. k. Staatsministeriums folgende Bücher erklärt worden:

1. Deutsche Grammatik von G. Gurke. Hamburg bei Meissner. — 2. Italienische Sprachlehre von A. Mussafia, 2. Auflage. Wien bei Braumüller. — 3. Kurze Chrestomathie aus latein. Dichtern von Rožek. Hermannstadt 1860. — 4. Atlas von Höhenschichten-Karten der österr. Kronländer, ausgeführt von Streffleur und Steinhauser. Wien, Schulbücher-Verlag. — 5. Naturhistorischer Atlas von Dr. Arendts. Leipzig 1866. — 6. Grundzüge der neuhochdeutschen Grammatik von Bauer. Nördlingen 1865. — 7. Lehrbuch der Physik von Dr. Ulrich. Wien 1865, Sallmayer. — 8. Grundriss der Botanik von Bill, 9. Auflage. Gerold 1866.

IX. Zur Chronik des Gymnasiums.

Laut des Erlasses des hohen k. k. Staatsministeriums vom 22. October 1865, Z. 20.851, haben Seine k. k. Apostolische Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 15. October 1865 zu genehmigen geruhet, dass die Stadt Neustadt in Krain künftig den Namen Rudolfswerth führe.

Den 1. October wurde das Schuljahr 1866 mit dem heil. Geistamte eröffnet und den 2. begann der Unterricht in allen Classen.

Am 4. October war feierlicher Gottesdienst aus Anlass des Allerhöchsten Namensfestes Seiner Majestät des Kaisers Franz Joseph I.

Der Lehrkörper erlitt in diesem Jahre bedeutende Veränderungen. Der suppl. Lehrer P. Stefan Senica wurde in dem im September abgehaltenen Provinz-Capitel zur Pfarre nach Maria Nazareth übersetzt. — Mit Zuschrift vom 16. März der hochw. Provinz-Vorsteherung wurde der suppl. Lehrer P. Cajetan Picigas nach Samobor übersetzt. — Den 22. April starb der Professor P. Fulgenz Arko. Zu Sodrašica den 28. Mai 1809 geboren, trat er nach gut absolvirten Gymnasialstudien an der hiesigen Lehranstalt in den Orden und kam im J. 1836 nach vorzüglich vollendeten philosophischen und theologischen Studien als Humanitäts-Professor an das hiesige Gymnasium, an dem er ununterbrochen fast 30 Jahre segensreich wirkte. — Der Professor P. Regalat Stamcar war den ganzen Monat November so krank, dass er die Schule nicht besuchen konnte. Im Monate April verschlimmerte sich sein Zustand wieder der Art, dass er den Unterricht aufgab und zur Herstellung der Gesundheit sich in das Bad Toplice begab. — Wegen diesen unerwarteten und empfindlichen Unfällen im Lehrkörper wurden mit Zuschrift vom 3. Mai der hochw. Provinz-Vorsteherung F. Eugen Hegler und F. Pius Kopitar als supplirende Lehrer geschickt, welche Anordnung die hohe k. k. Landesregierung durch Erlass vom 7. Mai, Z. 4293, genehmigte.

Mit hohem k. k. Landesregierungs-Erlasse vom 18. November 1865, Z. 12.828, wird der erspriesslichen Wirksamkeit des Lehrkörpers im J. 1865 die verdiente Anerkennung ausgedrückt.

Den 22. December Nachmittags beehrte Seine Excellenz der Statthalter Baron Eduard v. Bach die Anstalt mit seinem Besuche. Seine Excellenz war in allen acht Classen, liess in einigen vortragen, in andern prüfen, liess sich auch die Lehrmittelsammlungen zeigen und sprach sich gegen den Berichterstatter über den Zustand des Gymnasiums sehr schmeichelhaft aus.

Den 10. Februar wurde das I. Semester mit einer gesungenen heil. Messe und Vertheilung der Zeugnisse geschlossen. Das II. begann den 16. März mit einer gesungenen heil. Messe.

Vom 10. — 16. April inspicierte der k. k. Schulrath und Gymnasial-Inspector Dr. Anton Jarz die Lehranstalt.

Dem vormittägigen Unterrichte ging täglich das heil. Messopfer, das die Jugend mit Gesang begleitete, voraus. An Sonn- und Feiertagen wurde die Exhorte um halb 8 Uhr und die gesungene heil. Messe um 8 Uhr abgehalten. Die Kirchenlieder und latein. Messen, die recht gut aufgeführt und etliche auch mit Streich-Instrumenten sehr gut begleitet wurden, übte der Gymnasial-Lehrer und Organist P. Innocenz Gnidovec mit der Gymnasial-Jugend ein.

Die heil. Sakramente der Busse und des Altars empfangen die Schüler fünf Mal: im Anfange, in der Zeit des Jubiläums, im März, im Juni und am Schlusse des Schuljahres.

Die dreitägigen Andachtsübungen, statt wie üblich in der Charwoche, wurden den 7., 8. u. 9. März in herkömmlicher Weise begangen.

Mit dem Lehrkörper wohnte die Gymnasial-Jugend den feierlichen Processionen an den Festtagen des heil. Marcus, des heil. Florian, in den Tagen der Bittwoche und an dem Frohnleichnamsfeste bei.

Vom 2. — 21. Juli wurden die mündlichen und schriftlichen Versetzprüfungen abgehalten.

Am 31. Juli wurde das Schuljahr mit einem Dankamte geschlossen, worauf im Gymnasial-Saale eine slovenische und eine deutsche Rede, Gesang, Vertheilung der Prämien, Zeugnisse und Programme an die Schüler folgte.

Das Schuljahr 1867 wird am 1. October mit dem heil. Geistamte eröffnet.

Die Aufnahme in das Gymnasium findet den 28. und 29. September statt. Die Schüler sind von den Eltern oder deren Stellvertretern vorzuführen und haben, wenn sie neu eintreten, den Taufschein und das letzte Studien-Zeugniss vorzuweisen und die Aufnahmstaxe von 2 fl. 10 kr. für die Lehrmittel zu erlegen.

X. Namens-Verzeichniss

der *Gymnasial-Schüler in ihrer Rangordnung am Schlusse des Schuljahres 1866.*

VIII. Classe.

Trene Ferdinand aus St. Barthelmä.
Böhm August aus Grič.
Jančigar Carl aus Žužemberk.
Linhart Wilhelm aus Losensteinleiten.
Piskar Franz aus Gurkfeld.
 Gandini Weikhard aus Bischoflack.
 Podboj Anton aus Ribnica.

Vončina Philipp aus Unter-Idria.
 Varl Thomas aus Kropa.
 Röthel Mathias aus Nesselthal.
 Dolenc Jacob aus Weixelberg.
 Stanič Josef aus Novigrad.
 Šobar Michael aus Toplice.

VII. Classe.

Šular Franz aus Mirna.
Komlanc Johann aus St. Cantian.
Kramarič Martin aus Radovica,
Steklasa Johann aus St. Ruprecht.
Marešič Franz aus Landstrass.
 Pazlar Mathias aus Grad.
 Šalehar Ignaz aus St. Ruprecht.
 Plevanič Johann aus Leskovec.
 Rostahar Johann aus Leskovec.
 Kutil Josef aus Rudolfswerth.
 Tromte Anton aus St. Cantian.
 Hrovat Andreas aus Begne.
 Barbo Michael aus Mirnapeč.

Vovk Johann aus Weixelberg.
 Šušlaj Sigmund aus Žakanje.
 Hotujec Georg aus Adlešče.
 Bukovec Franz aus Soteska.
 Škrajnar Mathias aus Ribnica.
 Šenica Johann aus Toplice.
 Kaplar Franz aus St. Cantian.
 Sitar Anton aus Toplice.
 Tičar Josef aus St. Georgen.
 Mervec Johann aus Vodice.
 Gorec Franz aus St. Veit.
 Stepic Anton aus Trebno.
 Sever Ottmar aus Landstrass.

VI. Classe.

Ritter v. Scheuchenstuel **Josef** aus Laibach.
Golja Ludwig aus Metlika.
Hrovat Johann aus St. Lorenz.
Ivanetič Franz aus Neumarkt.
Kinski Johann aus Rudolfswerth.
Bavdek Johann aus St. Marein.
Detela Ignaz aus Zagor.
Reich Heinrich aus Rudolfswerth.
 Jereb Johann aus Landstrass.
 Koprivec Anton aus Kopanje.
 Erjavec Anton aus Zatična.
 Pajk Anton aus Weixelberg.
 Venedig Maximilian aus Landstrass.
 Rozina Josef aus Rudolfswerth.

Gomilšek Josef aus Leskovec.
 Bartel Johann aus Mirnapeč.
 Grivec Johann aus Ajdovca.
 Jevnikar Ignaz aus Žužemberk.
 Bahovec Josef aus Zalina.
 Zajec Anselm aus Soderšica.
 Jančar Franz aus St. Cantian.
 v. Rus Edwin **R.** aus Moravče.
 Pogačnik Josef aus Breznica.
 Pavlešič Mathias aus Vinica.
 Vanič Franz aus Gurkfeld.
 Muren Josef aus Stopiče.
 Stukelj Josef aus Semič.
 Kuralt Franz aus Mengiš.

V. Classe.

Komlanec Johann aus Bučka.
Molek Martin aus Hine.
Vohinc Sigmund aus St. Cantian.
Jančar Matthäus aus Polica.
Mikoli Franz aus Metlika.
 Korbič Anton aus Smladnik.
 Jereb Lorenz aus Preska.
 Linhart Hermann aus Losensteinleiten.
 Oman Paul aus Sminec.
 Pučnik Michael aus Krainburg.
 Stergar Stanislaus aus St. Barthelmä.
 Strah Josef aus St. Kreuz.
 Kersnik Johann aus Rudolfswerth.

Skedelj Franz aus St. Michael.
 Koršič Michael aus Salcano.
 Germ Franz aus Rudolfswerth.
 Vidic Theodor aus Rudolfswerth.
 Peče Leopold aus Trebno.
 Kastelec Johann aus Žalina.
 Hans Friedrich aus Laibach.
 Sattner Franz aus St. Michael.
 Jakše Johann R. aus Toplice.
 Premru Franz aus Radolica.
 Stermole Franz aus Zatična.
 Schrey Josef Edler v. Redlwerth aus Görz.

IV. Classe.

Haus Anton aus Tomin.
Šuflaj Daniel aus Žakanje.
Ogrinec Josef aus Laibach.
 Kotnik Franz aus Trebelno.
 Lapajne Edmund aus Krainburg.
 Gerzin Mathias aus Černomelj.
 Mahor Johann aus St. Paul bei Pragwald.
 Omahen Gustav aus Zatična.
 Jošt Josef aus Rudolfswerth.
 Zhuber Emil Edler v. Okrog aus Litija.
 Koprivec Josef aus St. Veit.
 Fuchs Jacob aus Semič.

Ilec Johann aus Ribnica.
 Klein Johann aus St. Michael.
 Trenc Franz aus St. Barthelmä.
 Treitz Wenzel aus Gottschee.
 Mayr Franz aus Rudolfswerth.
 Rifelj Michael aus St. Peter.
 Gapp Johann v. Tammerburg aus Rudolfswerth.
 Kastelec Johann aus Metlika.
 Figelj Andreas aus St. Mauer.
 Ipavec Wilibald aus Rudolfswerth.
 Šusteršič Franz aus Toplice.

III. Classe.

Modic Mathias aus Lašce.
Smola Albin aus St. Michael.
Zhuber Amon Edler v. Okrog aus Laibach.
 Pfefferer Adolf aus Mokronog.
 Klemenčič Ignaz aus Trebno.
 Černič Nicolaus aus Brod.
 Prus Marcus aus Metlika.
 Mauser Josef aus Pöllandl.
 Koncilja Franz aus Žužemberk.

Voglar Andreas aus Naklo.
 Raktelj Josef aus Ribnica.
 Plantan Johann aus Gottschee.
 Mešiček Franz aus Heiligenkreuz.
 Kastelec Franz aus Semič.
 Darovec Franz aus Ločna.
 Taučar Franz aus Idrija.
 Kožar Anton aus St. Veit.
 Sertič Friedrich aus Trebno.

II. Classe.

Bartel Anton aus Mirnapeč.
Schweiger Franz aus Černomelj.
Bervar Johann aus Rudolfswerth.
Peruci Johann aus Prem.
 Rauber Franz aus Rudolfswerth.
 Nadrah Johann aus Weixelberg.
 Ziegler Josef aus Rudolfswerth.

Ferlič Josef aus Rudolfswerth.
 Böhm Aemilian aus Grič.
 Omahen Franz aus Žužemberk.
 Amschl Johann aus Mureck.
 Zajec Franz aus Belacerkev.
 Borštnar Josef aus Mokronog.
 Podboj Alfred aus Bistrica.

Premru Carl aus Rudolfswerth.
 Bartel Mathias aus Mirnapeč.
 Skušek Johann aus Račah.
 Kramar Johann aus Toplice.
 Sluga Josef aus Dole.
 Šekula Franz aus Rudolfswerth.
 Rohrman Adolf aus Bučka.
 Grebenec Otto aus Rudolfswerth.
 Jeriček Florian aus Stopiče.

Kutnar Johann aus St. Veit.
 Vrimšak Alois aus Rudolfswerth.
 Ilovski Franz aus Rudolfswerth.
 Parkel Johann aus Prečna.
 Benčič Leopold aus Černomelj.
 Kos Franz aus Ločna.
 Spendal Josef aus St. Veit.
 Flere Franz aus St. Veit.
 Ramšak Georg aus St. Nicolaus.

I. Classe.

Nemanič Martin aus Metlika.
Potočnik Otto aus Adelsberg.
Kovač Josef aus Žužemberk.
Šavor Johann aus Radovica.
Samide Josef aus Kinndorf.
 Zalokar Ferdinand aus Metlika.
 Lapajne August aus Rudolfswerth.
 Vaksel Johann aus Leskovec.
 Mohar Franz aus Žalina.
 Schuler Ernst aus Žužemberk.
 Vovk Franz aus St. Michael.
 Kulavec Franz aus Vavtavas.
 Kump Josef aus Černomelj.
 Rozina Hildebert aus Rudolfswerth.
 Zorko Mathias aus Belacerkev.
 Pelc Martin aus Hine.

Gornik Marcus aus Metlika.
 Markel Vincenz aus Metlika.
 Rajar Barthel aus Heil. Kreuz.
 Vidmar Mathias aus Mirna.
 Jošt Ludwig aus Račah.
 Čerček Johann aus Žužemberk.
 Jakše Mathias aus Černomelj.
 Kolar Franz aus Trebno.
 Valenta Theodor aus Trebno.
 Figelj Nicolaus aus Peuma.
 Stermole Franz aus St. Veit.
 Rohrman Rudolf aus Rudolfswerth.
 Kastavec Franz aus Černomelj.
 Tomec Wilhelm aus Rudolfswerth.
 Mehora Johann aus Rudolfswerth.

P. Bernard Vovk.

